

Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ  
ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ  
ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ  
ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΙ  
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2013



*Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα*



## Μήνυμα Εκτελεστικού Αντιπροέδρου ΣΕΒ

Νέες, διατηρήσιμες και καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας μπορεί να προσφέρουν μόνο οι ιδιωτικές επιχειρήσεις. Για να το κάνουν αυτό, πρέπει οι ίδιες να είναι διεθνώς ανταγωνιστικές και η οικονομία συνολικά να είναι ανταγωνιστική. Ο ΣΕΒ, εκπροσωπώντας το δυναμικό τμήμα της ελληνικής επιχειρηματικότητας, εργάζεται σταθερά για την ενδυνάμωση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, καθώς και για την ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού της χώρας.

Πέρα από τα άμεσα μέτρα για τη σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας που επιβάλλει η σημερινή κρίσιμη συγκυρία, οφείλουμε να προετοιμάσουμε το αύριο. Πρέπει να εργαστούμε πάνω σε ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο, το οποίο, μεταξύ άλλων, θα στηρίζεται σε κατάλληλα εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό που θα είναι σε θέση να αναπτύξει και να προσφέρει καινοτομικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Στην κατεύθυνση αυτή, ο ΣΕΒ σχεδίασε και υλοποιεί μία πρωτοποριακή πρωτοβουλία που έχει ως στόχο τη διάγνωση των αναγκών των επιχειρήσεων σε επαγγέλματα και δεξιότητες, αναγκαία προϋπόθεση για την αναβάθμιση του παραγωγικού δυναμικού της ελληνικής οικονομίας, ώστε οι επιχειρήσεις μας να ανταποκριθούν με επιτυχία στις προκλήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού και των διεθνών αγορών.

Η παρούσα πρωτοβουλία εδράζεται στη διαπίστωση ότι σήμερα απουσιάζει στη χώρα μας ένας μηχανισμός που να αποτυπώνει τις αναπτυξιακές ανάγκες σε εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες του στελεχιακού μας δυναμικού.

Με την πεποίθηση ότι συμβάλλουμε έμπρακτα στην κάλυψη αυτού του κενού, στη δημιουργία μιας δυναμικής κοινότητας στελεχών και επιχειρήσεων, με στρατηγικό προσανατολισμό στην ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία, και με καταλύτη τις υγιείς και νεωτεριστικές δυνάμεις της ελληνικής επιχειρηματικότητας, σας καλούμε να συμμετάσχετε με την προσωπική σας συνεισφορά σε αυτήν την προσπάθεια.

*Χάρης Κυριαζής*  
Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος

# ΣΥΝΟΨΗ

Ο ΣΕΒ θεωρεί ότι η επένδυση στις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί κρίσιμη παράμετρο, στο πλαίσιο της προσπάθειας για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας. Προς αυτήν την κατεύθυνση, ο ΣΕΒ, στοχεύοντας στην κάλυψη διαπιστωμένης έλλειψης, αναπτύσσει Μηχανισμό Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες, που αναδεικνύει τις ανάγκες για δεξιότητες, σε 8 σημαντικούς επιχειρηματικούς τομείς, ένας από τους οποίους είναι ο **Τομέας της Υγείας**.

Ο Μηχανισμός αυτός, εκτιμά τις απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τα διαφαινόμενα ως κρίσιμα επαγγέλματα του αύριο και διατυπώνει προτάσεις για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Τομέα.

Στον γενικότερα οριζόμενο ως Τομέα της Υγείας, δραστηριοποιείται μία πληθώρα επαγγελματιών καλύπτοντας ένα ευρύτατο φάσμα δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Η οργάνωση του Τομέα αποτελεί ένα από τα βασικότερα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σύγχρονες κοινωνίες, ενώ ταυτόχρονα συνιστά έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας, συνεισφέροντας σημαντικά στην απασχόληση και στο ΑΕΠ.

Ο Τομέας της Υγείας χαρακτηρίζεται από διαχρονικά αυξητική τάση τόσο της δαπάνης υγείας όσο και της φαρμακευτικής δαπάνης. Αιτίες αυτού του φαινομένου αποτελούν η αύξηση και η γήρανση του πληθυσμού, καθώς και η δυνατότητα αντιμετώπισης –με την ανάπτυξη καινοτόμων ουσιών– ασθενειών που στο παρελθόν δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστούν.

Ωστόσο, οι δημογραφικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της γήρανσης του πληθυσμού, μεταβάλλουν την τυπολογία των ασθενειών και συνιστούν απειλή για τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας της ΕΕ. Η μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης αναμένεται να αποτελέσει βασική δημοσιονομική πολιτική πρόκληση τόσο στις προηγμένες, όσο και στις αναδυόμενες οικονομίες τα επόμενα χρόνια.

Σε εθνικό επίπεδο, ο Τομέας επηρεάζεται από τις μακροοικονομικές εξελίξεις και τους παράγοντες που καθορίζουν με τη σειρά τους τη ζήτηση για ιδιωτικές και μη υπηρεσίες υγείας (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας), αλλά και την αγορά φαρμάκου. Οικονομικοί παράγοντες, όπως το εισόδημα, οι τιμές υπηρεσιών, το επίπεδο ασφάλισης κλπ επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη ζήτηση υπηρεσιών υγείας. Όσον αφορά στην αγορά φαρμάκου, χαρακτηριστικό της αποτελεί το αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο, τόσο κατά τη διάρκεια ανάπτυξης ενός νέου φαρμακευτικού προϊόντος όσο και κατά τη διάθεση του προϊόντος αυτού στην αγορά.

Η αναγνώριση των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό στον Τομέα της Υγείας, αναφορικά με το φάσμα των επαγγελμάτων, που καλούνται να στελεχώσουν επιχειρήσεις και οργανισμούς, στο χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2020, και των απαιτήσεών τους σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, βασίζεται στην εκτίμηση της πορείας σημαντικών προσδιοριστικών παραγόντων, που αναμένεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του Τομέα και κατ'επέκταση τις ποιοτικές μεταβολές στην απασχόληση σε αυτόν. Οι παράγοντες αυτοί αναφέρονται στις εξελίξεις στη διεθνή και την εγχώρια οικονομία, στις δημογραφικές και κοινωνικές τάσεις που επηρεάζουν τον Τομέα, στην καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία, καθώς και στην εναρμόνιση του ρυθμιστικού και θεσμικού πλαισίου σχετικά με τον Τομέα.

Στο εκτιμώμενο ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα, έως το 2020, αναμένεται ότι οι περισσότεροι προαναφερόμενοι προσδιοριστικοί παράγοντες θα κινηθούν ανοδικά, με εξαίρεση τους παράγοντες που αφορούν στις εξελίξεις στη διεθνή και εγχώρια οικονομία οι οποίοι κρίνεται ότι θα παρουσιάσουν στασιμότητα.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται οι αναμενόμενες επιπτώσεις, από την πορεία των εν λόγω παραγόντων στη διαμόρφωση των αναγκών των επιχειρήσεων για συγκεκριμένα επαγγέλματα. Σε αυτό το πλαίσιο αναδεικνύονται έντεκα (11) κρίσιμα επαγγέλματα, τόσο από την άποψη των μελλοντικών ποιοτικών αναγκών των επιχειρήσεων όσο και από την άποψη των μεταβολών στις απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, τα οποία, κατά σειρά κατάταξης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Μηχανισμού, είναι τα ακόλουθα:

1. Χημικός Μηχανικός ή Χημικός – στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων
2. Ιατρός Κλινικός Γενετιστής
3. Κλινικός Παθολόγοανατόμος (Clinical Pathologist)
4. Φαρμακοποιός - Φαρμακολόγος
5. Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor)
6. Μοριακός Βιολόγος
7. Κλινικός Φαρμακοποιός
8. Ιατρός Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor-Acute Medicine)
9. Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων
10. Νοσηλεύτης Γηριατρικής
11. Πληροφορικός της Υγείας (Health Informatics)

Με βάση τα αποτελέσματα του Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες, ο ΣΕΒ εγκαινιάζει μια νέα διαδικασία **Διαβούλευσης** με τους κύριους εμπλεκόμενους σε θέματα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού -Πολιτεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα, κοινωνικοί φορείς, επιχειρήσεις-, με στόχο την επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων, την ανταλλαγή απόψεων και τη διαμόρφωση των τελικών προτάσεων για απαιτούμενες δράσεις τόσο σε επίπεδο επιχειρήσεων (σχεδιασμός δράσεων ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση κλπ) όσο και σε επίπεδο σχεδιασμού εκπαιδευτικής πολιτικής των φορέων τυπικής εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης.

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<b>ΣΥΝΟΨΗ</b> .....	<b>2</b>
<b>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</b> .....	<b>5</b>
Ο Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες	5
Η Ομάδα Εμπειρογνομόνων και Στελεχών Επιχειρήσεων	7
<b>1. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</b> .....	<b>8</b>
<b>2. Ο ΤΟΜΕΑΣ : Βασικά χαρακτηριστικά, τάσεις και προοπτικές</b> .....	<b>11</b>
Διεθνές περιβάλλον .....	12
Ο Τομέας της Υγείας στην Ελλάδα .....	13
Ανάλυση SWOT .....	15
<b>3. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ</b> .....	<b>17</b>
Επιλογή και διαμόρφωση επικρατέστερου σεναρίου .....	17
<b>4. Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ</b> .....	<b>21</b>
Εντοπισμός των βασικών επαγγελμάτων .....	21
Ανάδειξη κρίσιμων επαγγελμάτων .....	23
<b>5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Τα κρίσιμα επαγγέλματα – Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες</b> .....	<b>25</b>
Χημικός Μηχανικός ή Χημικός – σπν Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων...	26
Ιατρός Κλινικός Γενετιστής .....	28
Κλινικός Παθολόγοανατόμος (Clinical Pathologist).....	30
Φαρμακοποιός – Φαρμακολόγος.....	32
Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor).....	34
Μοριακός Βιολόγος.....	36
Κλινικός Φαρμακοποιός.....	38
Ιατρός Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor-Acute Medicine).....	40
Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων.....	42
Νοσηλεύτης Γηριατρικής.....	44
Πληροφορικός της Υγείας (Health Informatics).....	46

# ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην πρωτοφανή κρίση που περνά η χώρα, ο ΣΕΒ και οι επιχειρήσεις πιστεύουν ότι οι εργαζόμενοι αποτελούν στήριγμα των επιχειρήσεων στη μάχη που δίνουν για επιβίωση και ανάπτυξη. Βασική προϋπόθεση αποτελεί η διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών, τόσο για την εφαρμογή στρατηγικών προσαρμογής του ανθρώπινου δυναμικού από τις ελληνικές επιχειρήσεις όσο και για την ανάπτυξη καινοτόμων δημόσιων πολιτικών για την απασχόληση, την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και την ανάπτυξη των επαγγελματικών προσόντων. Σήμερα, παρά την οικονομική ύφεση, η ανεργία συνυπάρχει με ελλείψεις δεξιοτήτων και κενές θέσεις στις επιχειρήσεις, οι οποίες είναι δύσκολο να πληρωθούν. Το ιδιότυπο αυτό χάσμα της αγοράς εργασίας αποτελεί μία από τις αιτίες της δομικής ανεργίας στην Ελλάδα και, σε κάθε περίπτωση, αρνητική παράμετρο ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Οι προβλέψεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο αναφέρουν ότι οι μελλοντικά διαθέσιμες θέσεις εργασίας θα είναι αυτές που δυσκολότερα αντικαθίστανται από την τεχνολογική εξέλιξη, τις οργανωτικές αλλαγές ή το outsourcing. Θα είναι θέσεις εργασίας που θα απαιτούν υψηλότερου επιπέδου τεχνικές γνώσεις, αλλά και, ταυτόχρονα, δημιουργική σκέψη, ικανότητα επικοινωνίας, λήψης αποφάσεων κλπ.

Η Ελλάδα πρέπει να αντιμετωπίσει άμεσα το ζήτημα της απόκλισης μεταξύ ζητούμενων και προσφερόμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Ταυτόχρονα, τα συστήματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης της χώρας καλούνται να αναμορφώσουν τα προγράμματά τους, ώστε να προσφέρουν γνώσεις υψηλότερου επιπέδου, που απαντούν στις απαιτήσεις της παραγωγής.

Η δυναμική των αλλαγών στον εργασιακό χώρο καθιστά απαραίτητη την έγκαιρη και αξιόπιστη ενημέρωση σχετικά με την εξέλιξη των δεξιοτήτων στις επιχειρήσεις. Η παρακολούθηση της μεταβολής που παρουσιάζουν οι επαγγελματικές δεξιότητες στη χώρα αποδεικνύεται θεμελιώδης για την καλύτερη αντιστοίχιση της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά εργασίας.

## Ο Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες

Αντιλαμβανόμενος τη σημασία αυτών των εξελίξεων και στο πλαίσιο του θεσμικού του ρόλου στην προώθηση πολιτικών για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή, ο ΣΕΒ προχώρησε στην οργάνωση και λειτουργία **Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες**.

Ο ΣΕΒ ανέλαβε την πρωτοβουλία αυτή, με σκοπό την επίτευξη αποτελεσματικότερης σύζευξης μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, καλύπτοντας ένα σημαντικό κενό στην αγορά εργασίας, εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.

Ο ΣΕΒ είναι πεπεισμένος ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την προσαρμογή των ελληνικών επιχειρήσεων στις μεταβαλλόμενες οικονομικές και τεχνολογικές συνθήκες είναι η **επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό**. Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και ο εφοδιασμός του με τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες αποτελούν κρίσιμες

παραμέτρους για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων. Η ύπαρξη ισχυρών και ανταγωνιστικών ελληνικών επιχειρήσεων είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και τη διασφάλιση της κοινωνικής ευημερίας.

Μέσω της λειτουργίας του Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες, ο ΣΕΒ επιδιώκει:

- Να καταγράψει τις τεχνολογικές, οικονομικές, θεσμικές και άλλες εξελίξεις που αφορούν σε σημαντικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας,
- Να προσδιορίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη κάθε σημαντικού τομέα της ελληνικής οικονομίας, σε μεσο-μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα (2020),
- Να αναδείξει τα σημαντικότερα επαγγέλματα που συνδέονται με την εξέλιξη του τομέα,
- Να προσδιορίσει τις κρίσιμες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τα σημαντικότερα επαγγέλματα κάθε τομέα,
- Να διατυπώσει και καταθέσει προτάσεις για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων σε απαιτούμενα επαγγέλματα και δεξιότητες.

Τελικός σκοπός του ΣΕΒ είναι να υποστηρίξει την προσπάθεια που καταβάλλουν οι ελληνικές επιχειρήσεις να σχεδιάσουν έγκαιρα, κατάλληλες στρατηγικές ανάπτυξης και προσαρμογής του ανθρώπινου δυναμικού και των πόρων που διαθέτουν, δηλαδή:

- Να διαμορφώσουν κατάλληλα προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης,
- Να προσφέρουν νέες θέσεις εργασίας συνδεδεμένες με τις μελλοντικές ανάγκες της αγοράς και τους στρατηγικούς τους στόχους,
- Να προσελκύσουν και επιλέξουν το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό σε σχέση με τα κρίσιμα για το μέλλον επαγγέλματα,
- Να αναπτύξουν την εσωτερική κινητικότητα των εργαζομένων.

Παράλληλα, στόχος του ΣΕΒ είναι να μπορεί να διαβουλευτεί με την Πολιτεία, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ευρύτερα τους φορείς που εμπλέκονται στα συστήματα τυπικής εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, παρέχοντας την απαραίτητη πληροφόρηση προς αυτούς, προκειμένου να διαμορφώσουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, λαμβάνοντας υπόψη τις μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας στους βασικότερους τομείς της ελληνικής οικονομίας.

Ο Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες συντονίζεται και λειτουργεί από **Ομάδα Τεκμηρίωσης** του ΣΕΒ, με τη **συνεργασία Ομάδων Εμπειρογνομόνων και Στελεχών Επιχειρήσεων**, οργανωμένες κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, που συγκροτούνται ειδικά για αυτόν το σκοπό. Στις Ομάδες συμμετέχουν στελέχη επιχειρήσεων και συλλογικών φορέων, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και εμπειρογνώμονες.

Σε πρώτη φάση, ο Μηχανισμός Διάγνωσης λειτουργεί σε **8 Τομείς**, οι οποίοι παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον για τη βιομηχανία και γενικότερα για την ελληνική οικονομία τόσο από πλευράς προοπτικών ανάπτυξης όσο και απασχόλησης:

- > Τρόφιμα,
- > Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών,
- > Ενέργεια,
- > Δομικά Προϊόντα,
- > Εφοδιαστική Αλυσίδα,
- > Περιβάλλον,
- > Μέταλλο,
- > Υγεία.

## Η Ομάδα Εμπειρογνομώνων και Στελεχών Επιχειρήσεων

Η παρούσα Έκθεση παρουσιάζει προς Διαβούλευση τα κύρια αποτελέσματα της εργασίας που πραγματοποιήθηκε, από την Ομάδα Τεκμηρίωσης του ΣΕΒ, με τη συνεργασία της **Ομάδας Εμπειρογνομώνων και Στελεχών Επιχειρήσεων** του Τομέα της Υγείας, που συγκροτήθηκε για τους σκοπούς του παρόντος Μηχανισμού, τα μέλη της οποίας είναι:

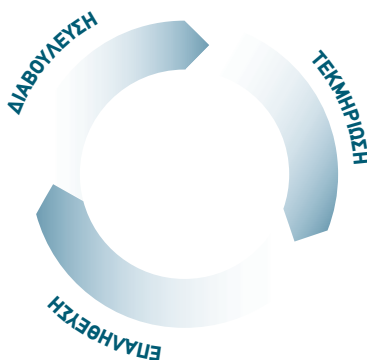
1. **Σουλιώτης Κυριάκος**, Επίκουρος Καθηγητής Πολιτικής Υγείας, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου  
• *Συντονιστής Τομέα της Υγείας*
2. **Βούρτσας Πέτρος**, Διευθυντής Marketing, SPECIFAR ΑΕ
3. **Γιαννουλόπουλος Χρήστος**, Σύμβουλος, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΣΦΕΕ)
4. **Ευσταθόπουλος Ευστάθιος**, Αναπληρωτής Καθηγητής Ιατρικής Φυσικής – Ακτινοφυσικής, Β' Εργαστήριο Ακτινολογίας, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
5. **Κακλαμάνης Λουκάς**, MD, D. Phil Διευθυντής Εργαστηρίου Παθολογικής Ανατομικής, ΩΝΑΣΕΙΟ ΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ (ΩΚΚ)
6. **Καραλάζου Θωμαή**, HR Generalist Manager, APIVITA ΑΕ
7. **Λοπατατζίδης Θανάσης**, Σύμβουλος Διοίκησης, Όμιλος ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗ
8. **Μπουρδάκος Όμηρος**, Account Manager, ELPEN Α.Ε. ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
9. **Παπαμίχος Θανάσης**, Πρόεδρος, Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ε.Δ.ΥΠ.Υ.)
10. **Πέππου Λίλη**, Ψυχολόγος, Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.)
11. **Πολίτη Ελένη**, MD, PharmD, MPH, Υποψ. Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
12. **Στεργιόπουλος Κώστας**, Επιχειρησιακός Διευθυντής, Mediterraneo Hospital
13. **Τόμπρου Ντάλια**, Διευθύντρια Στρατηγικού Σχεδιασμού & Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Ομίλου, ΟΜΙΛΟΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΑΘΗΝΩΝ



# Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΙ 1. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Ο Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες λειτουργεί για κάθε τομέα, με βάση μεθοδολογία που αναπτύχθηκε και ενσωματώνει τρεις κύριες και αλληλοτροφοδοτούμενες λειτουργίες:

- Λειτουργία Τεκμηρίωσης
- Λειτουργία Επαλήθευσης
- Λειτουργία Διαβούλευσης



Η **Λειτουργία Τεκμηρίωσης** αφορά στη συγκέντρωση και επεξεργασία, κυρίως, δευτερογενών στοιχείων για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις διαφαινόμενες τεχνολογικές, οικονομικές, ρυθμιστικές εξελίξεις και τάσεις στον τομέα, σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα, καθώς και στην ανάλυση των επιπτώσεών τους στα σημαντικότερα επαγγέλματά του, από πλευράς απαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Ειδικότερα, περιλαμβάνει τις εξής ενότητες / στάδια:

- Τον ορισμό, την περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών και την προσέγγιση των προοπτικών κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας
- Την εκτίμηση και ανάλυση των προσδιοριστικών παραγόντων που καθορίζουν την εξέλιξη του τομέα, έως και το 2020
- Τη διαμόρφωση του επικρατέστερου σεναρίου εξέλιξής του, βάσει των ως άνω προσδιοριστικών παραγόντων
- Τον εντοπισμό των βασικών επαγγελμάτων του τομέα,
- Την επιλογή εξ αυτών των πλέον κρίσιμων επαγγελμάτων για τα οποία αναμένονται σημαντικές μεταβολές στις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, που προβλέπεται να απαιτηθούν με βάση τη διαφαινόμενη εξέλιξη του τομέα,
- Τον προσδιορισμό των απαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων για τα κρίσιμα επαγγέλματα που επιλέχθηκαν
- Τις προτάσεις για την ικανοποίηση των αναγκών σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες.

Η **Λειτουργία Επαλήθευσης** περιλαμβάνει τη συγκρότηση Ομάδων Εμπειρογνομόνων και Στελεχών Επιχειρήσεων για κάθε εξεταζόμενο τομέα και την πραγματοποίηση Εργαστηρίων, με στόχο την κριτική αποτίμηση, την τμηματική επαλήθευση των αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων των επιμέρους ενότητων / σταδίων της Λειτουργίας Τεκμηρίωσης και τη διαμόρφωση των τελικών συμπερασμάτων και προτάσεων του Μηχανισμού για τον επιλεγμένο τομέα. Στις Ομάδες συμμετέχουν στελέχη επιχειρήσεων και συλλογικών φορέων, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και εμπειρογνώμονες. Οι απόψεις και προτάσεις που διατυπώνονται από τα μέλη των Ομάδων ανατροφοδοτούν τη Λειτουργία Τεκμηρίωσης, προκειμένου τα τελικώς εξαγόμενα αποτελέσματα, ανά τομέα, να διαθέτουν το μεγαλύτερο δυνατό βαθμό αξιοπιστίας και να συνάδουν με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Η **Λειτουργία Διαβούλευσης** είναι ο διάλογος και περιλαμβάνει την ανταλλαγή απόψεων επί των αποτελεσμάτων και προτάσεων των προηγούμενων δύο Λειτουργιών με την ευρύτερη επιχειρηματική και επιστημονική κοινότητα, τη δημόσια διοίκηση και άλλους κοινωνικούς και θεσμικούς φορείς και την κατάθεση εκ μέρους τους απόψεων και συμπληρωματικών προτάσεων.

Οι **ορισμοί και παραδοχές** που χρησιμοποιούνται από το Μηχανισμό Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες είναι οι ακόλουθοι:

- Ο όρος «επάγγελμα» είναι δυνατόν να αναφέρεται σε επάγγελμα – ειδικότητα – ειδίκευση. Ως «Επάγγελμα – Ειδικότητα – Ειδίκευση» προσδιορίζεται μια Επαγγελματική Δραστηριότητα με αυτοτελές αντικείμενο, που περιλαμβάνει την άσκηση επιμέρους επαγγελματικών λειτουργιών (εργασίες, καθήκοντα).

Η εκτέλεση της Επαγγελματικής Δραστηριότητας απαιτεί την κατοχή ενός συγκεκριμένου συνόλου γενικών και ειδικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων (επαγγελματικά προσόντα).

Ο όρος «επαγγελματικά προσόντα» δεν υπονοεί και δεν αποδίδει «επαγγελματικά δικαιώματα». Τα «επαγγελματικά δικαιώματα» αποδίδονται με διοικητικές πράξεις και είναι εκτός του πεδίου εξέτασης του έργου του Μηχανισμού.

- Με τον όρο «Γνώσεις» προσδιορίζεται το αποτέλεσμα διανοητικής διεργασίας και εσωτερικής αναπάρστασης εννοιών, γεγονότων και πράξεων, που είναι δυνατόν να προέρχονται τόσο από την επαγγελματική ή πρακτική εμπειρία όσο και από το σύστημα της τυπικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης.
- Με τον όρο «Δεξιότητες» ορίζεται ο συνδυασμός γνώσης και εμπειρίας που απαιτείται για την επίτευξη συγκεκριμένου φυσικού ή διανοητικού έργου ή την άσκηση εργασίας.
- Με τον όρο «Ικανότητες» ορίζεται η δυνατότητα εφαρμογής γνώσεων, δεξιοτήτων και τεχνογνωσίας, ώστε το άτομο να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες συνθήκες και απαιτήσεις της εργασίας του, αλλά και να προσαρμόζεται σε μεταβαλλόμενα εργασιακά περιβάλλοντα.
- Ως χρονικός ορίζοντας για τη διαμόρφωση του επικρατέστερου σεναρίου εξέλιξης κάθε τομέα, τον προσδιορισμό των βασικών και κρίσιμων επαγγελμαμάτων και των απαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων αυτών, τίθεται το 2020.
- Η περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών, τάσεων και προοπτικών κάθε τομέα βασίζεται σε διαθέσιμα ποσοτικά στοιχεία δευτερογενών πηγών, τα οποία συμπληρώνονται από ποιοτικές εκτιμήσεις σχετικών μελετών και ερευνών.
- Ο εντοπισμός των βασικών επαγγελμάτων, για τα οποία αναμένονται σημαντικές μεταβολές στις απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, έως το 2020, με βάση το επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του τομέα, πραγματοποιήθηκε με την αξιοποίηση δευτερογενών πηγών (κατάλογοι επαγγελμάτων ανά τομέα από ελληνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πηγές), καθώς και με τη συμβολή της Ομάδας Εμπειρογνομόνων και Στελεχών Επιχειρήσεων κάθε τομέα, στο πλαίσιο της Λειτουργίας Επαλήθευσης.
- Στα βασικά και κρίσιμα επαγγέλματα του τομέα δεν συμπεριλαμβάνονται αυτά τα οποία αν και αναμένεται να έχουν ανάγκη οι επιχειρήσεις κατά το χρονικό ορίζοντα αναφοράς, με βάση το επικρατέστερο σενάριο εξέλιξής του, εντούτοις εκτιμήθηκε ότι δεν θα υπάρξει σημαντική μεταβολή στις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων – αρμοδιοτήτων τους.

- Επίσης, έμφαση δίνεται, κυρίως, στα κύρια (συνήθως τεχνικά) επαγγέλματα του τομέα και όχι σε αυτά, που καλύπτουν οριζόντια το σύνολο, σχεδόν, των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και σχετίζονται με τις επιχειρησιακές λειτουργίες της χρηματοοικονομικής διαχείρισης, της διοικητικής υποστήριξης, της διαχείρισης προϊόντων (αποθήκευση, διανομή), της προώθησης προϊόντων και των πωλήσεων. Εξάιρεση αποτελεί η περίπτωση, κατά την οποία ορισμένο επάγγελμα, με εκ πρώτης όψεως οριζόντιο αντικείμενο εργασιών, κρίνεται σημαντικό για τον τομέα και απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες.
- Η ανάλυση του αντικειμένου εργασιών για καθένα από τα αναδεικνυόμενα ως κρίσιμα επαγγέλματα περιορίζεται σε βασικές εργασίες/αρμοδιότητες και έχει στόχο να υποβοηθήσει τόσο την εκτίμηση του βαθμού επίδρασης από τους επιμέρους προσδιοριστικούς παράγοντες όσο και τον προσδιορισμό των απαιτήσεων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού τους. Για την πληρέστερη αποτύπωση του αντικειμένου εργασιών, στα περισσότερα επαγγέλματα, επιλέγεται η περιγραφή του αντικειμένου εργασιών ενός έμπειρου στελέχους/εργαζομένου, που ανάλογα με το μέγεθος και την οργανωτική δομή της επιχείρησης, μπορεί να εντάσσεται σε διάφορα επίπεδα ιεραρχίας.
- Τέλος, σημειώνεται ότι η ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών των επαγγελμάτων του τομέα δεν έχει ως στόχο να υποκαταστήσει και δεν ταυτίζεται σε καμία περίπτωση με τα αναλυτικά «επαγγελματικά περιγράμματα», αλλά πραγματοποιείται για τις ανάγκες εκτίμησης της εξέλιξης των απαιτούμενων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων στον τομέα, ώστε να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και τους φορείς που εμπλέκονται στα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης.

## 2. Ο ΤΟΜΕΑΣ: Βασικά χαρακτηριστικά, τάσεις και προοπτικές

Ο τομέας της Υγείας είναι ευρύς και πολυδιάστατος, ενώ κατά καιρούς του έχουν αποδοθεί ποικίλοι ορισμοί. Ως σύστημα υγείας ορίζεται το σύνολο των ανθρώπινων, υλικών και χρηματικών πόρων, καθώς επίσης των οργανισμών, ιδρυμάτων και φορέων, οι οποίοι συνδέονται με τη χρηματοδότηση, τη ρύθμιση και την επιτέλεση «δράσεων υγείας». Στο σύστημα υγείας συμπεριλαμβάνονται όχι μόνο το Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΕΣΥ), αλλά όλα τα κοινωφελή και ιδιωτικά ιδρύματα και φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας.

Η οργάνωση του Τομέα Υγείας αποτελεί ένα από τα βασικότερα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σύγχρονες κοινωνίες, ενώ ταυτόχρονα συνιστά έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας, συνεισφέροντας σημαντικά στην απασχόληση και στο ΑΕΠ.

Στον γενικότερα οριζόμενο ως Τομέα της Υγείας, δραστηριοποιείται μία πληθώρα επαγγελματιών καλύπτοντας ένα ευρύτατο φάσμα δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Τομέας της Υγείας μπορεί να χωριστεί σε τρεις μεγάλες κατηγορίες :

### **(i) Φάρμακα και άλλα φαρμακευτικά προϊόντα (παραγωγή-εμπόριο)**

Περιλαμβάνονται τα συνταγογραφούμενα (prescription drugs) και μη συνταγογραφούμενα φάρμακα (Over The Counter ή OTC drugs), τα οποία δύναται να αγοραστούν, χωρίς τη συνταγή ιατρού, με ίδια δαπάνη των πολιτών.

### **(ii) Διαγνωστικά & ιατροτεχνολογικά προϊόντα**

Περιλαμβάνονται ιατροτεχνολογικά (medical devices ή MD) και (αυτο)διαγνωστικά προϊόντα.

### **(iii) Υπηρεσίες υγείας**

Με τον όρο «υπηρεσίες υγείας» προσδιορίζονται όχι μόνο οι παρεχόμενες φροντίδες υγείας και ιατρικής περίθαλψης, αλλά γενικότερα το πλέγμα των δομών με τις οποίες ρυθμίζονται τόσο η παραγωγή όσο και η διανομή των ιατρικών φροντίδων, ώστε να καλύπτονται οι ιατρικές ανάγκες. Η κατηγορία των υπηρεσιών περιλαμβάνει νοσοκομεία, χονδρεμπόρους, φαρμακεία, καθώς και ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, ο Τομέας της Υγείας ορίζεται από μια σειρά από κλάδους και τους συναφείς υποκλάδους τους, οι κυριότεροι εκ των οποίων είναι:

Πίνακας 1: Κλάδοι και υποκλάδοι του Τομέα της Υγείας, Βάσει κωδικών ΣΤΑΚΟΔ 08

Κωδικός	Περιγραφή (κατά ΣΤΑΚΟΔ 08 – Nace Rev.2)
20.13	Παραγωγή άλλων ανόργανων βασικών χημικών ουσιών
20.14	Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών
20.42	Παραγωγή αρωμάτων και παρασκευασμάτων καλλωπισμού
21	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων
26.6	Κατασκευή ακτινολογικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων ιατρικής και θεραπευτικής χρήσης
32.50	Κατασκευή ιατρικών και οδοντιατρικών οργάνων και προμηθειών
46.46	Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων
47.73	Φαρμακευτικά είδη σε ειδικευμένα καταστήματα
47.74	Λιανικό εμπόριο ιατρικών και ορθοπεδικών ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα
72.11	Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στη βιοτεχνολογία
86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας
87	Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον
88	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος

## Διεθνές περιβάλλον

Η συνολική δαπάνη υγείας στην Ευρωζώνη, για το 2010, καλύπτει ποσοστό 9,7% του ΑΕΠ των χωρών αυτών και η δημόσια δαπάνη υγείας αντιστοιχεί στο 7,4 % του ΑΕΠ.

Όσον αφορά στο φάρμακο, συνολικά, για το 2011, το διεθνές περιβάλλον της φαρμακευτικής αγοράς βελτιώθηκε. Οι συνολικές πωλήσεις φαρμάκων έφτασαν τα \$942 δισ. (σε σταθερές τιμές 2008), σημειώνοντας αύξηση κατά \$46 δισ., σε σύγκριση με το 2010. Ο ρυθμός μεταβολής της αγοράς ενισχύθηκε από 4,4% το 2010 σε 5,1% το 2011. Εκτιμάται, επίσης, ότι το 2012 η παγκόσμια αγορά αναπτύχθηκε κατά 3-4%<sup>1</sup>.

Το 2011, η ευρωπαϊκή φαρμακοβιομηχανία δαπάνησε περίπου € 27.500 εκατ. στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης (R&D) και απασχόλησε 660.000 άτομα άμεσα και τρεις με τέσσερις φορές περισσότερα, έμμεσα<sup>2</sup>.

Ακολουθούν ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά, αλλά και οι τάσεις και εξελίξεις του Τομέα, σε διεθνές επίπεδο:

- Εκτός από τα πρόσθετα ρυθμιστικά εμπόδια και την κλιμακούμενη αύξηση στο κόστος για R&D, ο υγειονομικός και φαρμακευτικός κλάδος έχει επηρεαστεί σοβαρά από τα μέτρα λιτότητας που εφάρμοσαν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, το 2010 και το 2011.
- Παρατηρείται ταχεία ανάπτυξη της αγοράς και της ερευνητικής δραστηριότητας σε αναδυόμενες οικονομίες, όπως η Βραζιλία, η Κίνα και η Ινδία, γεγονός που οδηγεί σε μετατόπιση της οικονομικής και ερευνητικής δραστηριότητας από την Ευρώπη σε αυτές τις αναπτυσσόμενες αγορές.
- Είναι χαρακτηριστικό ότι, το 2011, η βραζιλιάνικη και η κινέζικη αγορά φαρμάκου παρουσίασαν αύξηση κατά 20% και 21,9%, αντίστοιχα, όταν ο μέσος όρος ανάπτυξης των πέντε μεγάλων ευρωπαϊκών αγορών ήταν 2,6%, ενώ στις ΗΠΑ διαμορφώθηκε σε 3,6%<sup>3</sup>.

<sup>1</sup>IMS Health

<sup>2</sup>EFPIA, 2012

<sup>3</sup>IMS Health

- Με επικεφαλής την Κίνα και τη Βραζιλία, οι πωλήσεις φαρμάκων στις αναδυόμενες αγορές αναμένεται να αυξηθούν με ρυθμό 14-17%, έως το 2014, έναντι εκτίμησης 3-6% για τις ανεπτυγμένες αγορές.
- Η Κίνα παραμένει η ίδια μια κατηγορία, με ετήσιο ρυθμό αύξησης 22-25% έως το 2014 (απόλυτη αύξηση κατά περίπου \$60-80 δις.), ενώ η Βραζιλία έρχεται δεύτερη, με ρυθμό αύξησης 12-15%. Παρά τον αναιμικό ρυθμό αύξησης 3-6%, οι ΗΠΑ θα παραμείνουν η μεγαλύτερη αγορά συνταγογραφούμενων φαρμάκων παγκοσμίως, με πωλήσεις που θα φθάσουν τα \$360-390 δις., το 2014.
- Καθώς τα γενόσημα κυριαρχούν στους τομείς των χρόνιων νόσων, όπως ο έλεγχος της χοληστερόλης, τα αντιψυχωσικά, η γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση και η πρόληψη του έλκους, οι φαρμακευτικές εταιρείες θα στρέψουν τους ερευνητικούς τους προϋπολογισμούς προς θεραπευτικούς τομείς, στους οποίους πιο ακριβά φάρμακα αντιμετωπίζουν νόσους που εξακολουθούν να εμφανίζουν ακάλυπτες ιατρικές ανάγκες, όπως ο καρκίνος, η σκλήρυνση κατά πλάκας και ο διαβήτης.

Οι προοπτικές-προκλήσεις για τον Τομέα, σε διεθνές επίπεδο αφορούν, μεταξύ άλλων στα εξής :

- Η κοινοτική πολιτική σε θέματα υγείας έχει ως κύριο στόχο να βελτιώνει τη δημόσια υγεία, να προλαμβάνει ασθένειες και τους κινδύνους κατά της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με τον τρόπο ζωής των Ευρωπαίων, καθώς και να καταπολεμά τις μεγάλες μαστίγες, ευνοώντας την έρευνα. Η κοινοτική δράση έρχεται να συμπληρώσει τις εθνικές πολιτικές, και η Ένωση ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον Τομέα της Υγείας.
- Οι δημογραφικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της γήρανσης του πληθυσμού, μεταβάλλουν την τυπολογία των ασθενειών και συνιστούν απειλή για τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας της ΕΕ.
- Οι πανδημίες, τα σημαντικά φυσικά και βιολογικά συμβάντα συνιστούν κύριες απειλές για την υγεία. Η αλλαγή του κλίματος προκαλεί την εμφάνιση νέων τύπων μεταδοτικών ασθενειών.
- Τα συστήματα παροχής φροντίδας υγείας σημείωσαν σημαντική εξέλιξη λόγω, εν μέρει, της ραγδαίας ανάπτυξης των νέων τεχνολογιών, που έφεραν σαρωτικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο προωθείται η υγεία και προβλέπονται, προλαμβάνονται και θεραπεύονται οι ασθένειες. Στις τεχνολογίες αυτές περιλαμβάνονται οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), η καινοτομία στον τομέα της γονιδιωματικής, η βιοτεχνολογία και η νανοτεχνολογία<sup>4</sup>.
- Η διεθνής οικονομική κρίση καθιστά τις προοπτικές για τα επόμενα χρόνια ανησυχητικές, ενώ σε αυτή την εκτίμηση έρχεται να προστεθεί και η λήξη των πατεντών μιας σειράς από σημαντικά φαρμακευτικά σκευάσματα (έληξαν μέχρι το τέλος του 2012).
- Οι αυξανόμενοι περιορισμοί στα ρυθμιστικά πλαίσια των περισσότερων χωρών και η υιοθέτηση περιοριστικών μέτρων από τα ασφαλιστικά ταμεία αναμένεται ότι θα συμβάλλουν σε χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης των επώνυμων, κυρίως, φαρμακευτικών σκευασμάτων.

## Ο Τομέας της Υγείας στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, στο διάστημα 2009 - 2011, η Συνολική Δαπάνη Υγείας μειώθηκε κατά €4,4 δις ή 18,9% (από 23,2 δις € στα 18,8 δις €).<sup>5</sup> Πιο συγκεκριμένα, η εξέλιξη της δαπάνης κατά κατηγορία υπηρεσιών Υγείας (€, %ΑΕΠ), για το 2011, διακρίνεται ως εξής: η ενδονοσοκομειακή δαπάνη κυμάνθηκε, περίπου, στα 6,9 δις ευρώ (3,3% του ΑΕΠ), η φαρμακευτική δαπάνη & υγειονομικά αναλώσιμα στα 5,4 δις ευρώ (2,6 % του ΑΕΠ), η εξωνοσοκομειακή δαπάνη και εργαστήρια στα 5,1 δις ευρώ (2,4 % του ΑΕΠ), ενώ οι λοιπές υπηρεσίες (π.χ. διοίκηση τομέα υγείας, πρόληψη κ.λπ) στα 1,4 δις ευρώ (0,7% του ΑΕΠ)<sup>6</sup>.

Αξίζει να επισημανθεί ότι, η κατά κεφαλήν συνολική δαπάνη υγείας στην Ελλάδα ήταν, σύμφωνα με εκτιμήσεις, για το 2010 (ΟΟΣΑ), 2.914 \$ (μετρούμενη με Ισοτιμίες Αγοραστικής Δύναμης - Purchasing Power Parity), χαμηλότερη κατά 11% από το μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (3.473 \$ Ισοτιμίες Αγοραστικής Δύναμης) και σε παρόμοιο επίπεδο με

<sup>4</sup>ΛΕΥΚΗ ΒΙΒΛΟΣ «Μαζί για την υγεία: Στρατηγική Προσέγγιση της ΕΕ για την περίοδο 2008 – 2013»

<sup>5</sup>ΟΟΣΑ-Σύστημα Λογαριασμών Υγείας

<sup>6</sup>ΟΟΣΑ-Σύστημα Λογαριασμών Υγείας

άλλες χώρες του ευρωπαϊκού νότου. Η κατά κεφαλήν δημόσια δαπάνη υγείας ήταν, το ίδιο έτος, χαμηλότερη, κατά 27% από το μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ<sup>7</sup>.

Η μείωση των δημοσίων δαπανών υγείας στην Ελλάδα αντανakλάται και στα στοιχεία της νοσοκομειακής δαπάνης. Είναι χαρακτηριστικό ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2009-2011, η νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη, όπως και η δαπάνη μισθοδοσίας και προμήθειας υγειονομικού και λοιπού υλικού μειώθηκε δραστικά, κατά 33,5%. Συνολικά η δαπάνη των νοσοκομείων του ΕΣΥ μειώθηκε μεταξύ 2009 και 2011, κατά 14,7%<sup>8</sup>.

Υποχώρηση, έως και 20%, παρουσίασε και η ζήτηση των υπηρεσιών ιδιωτικής υγείας, το 2011. Ο αθροιστικός κύκλος εργασιών του εξετασθέντος δείγματος εταιρειών συγκεκριμένης έρευνας υποχώρησε, κατά 10,1%, σε 1,17 δισ. ευρώ. Το 80% των εταιρειών υπέστησαν υποχώρηση των εσόδων τους. Τα κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων επέδειξαν σημαντική μείωση, που έφτασε το -27,5% (περίπου 67 εκατ. Ευρώ), ενώ οι ζημιές προ φόρων του δείγματος διευρύνθηκαν στα 150 εκατ. ευρώ, με το 53% των επιχειρήσεων να καθίστανται ζημιογόνες<sup>9</sup>.

Σημαντική μείωση, κατά 39%, παρουσίασε η εγχώρια αγορά ιατροτεχνολογικών προϊόντων, που περιλαμβάνει από προϊόντα μιας χρήσης (π.χ. επίδεσμοι, γάζες κλπ.) μέχρι μηχανήματα υψηλής τεχνολογίας (π.χ. μαγνητικοί και αξονικοί τομογράφοι κλπ.) την τελευταία τριετία, 2010-2012, γεγονός που οδήγησε σε αύξηση των ζημιών των επιχειρήσεων του χώρου. Ο κλάδος αποτελείται από μεγάλο αριθμό εισαγωγικών και περιορισμένο αριθμό παραγωγικών επιχειρήσεων. Τα εγχωρίως παραγόμενα προϊόντα αφορούν ορισμένες μόνο κατηγορίες προϊόντων, όπως αναλώσιμα, γάζες, αντλίες έγχυσης φαρμάκων, επιδεσμικό υλικό, υλικά τεχνητού νεφρού, οδοντικές προθέσεις και συναφή υλικά, διαγνωστικά αντιδραστήρια. Ο μεγάλος όγκος και τα πλέον εξειδικευμένα προϊόντα (ορθοπεδικό υλικό, ιατρικά μηχανήματα κ.λπ.) είναι εισαγόμενα<sup>10</sup>.

- **Πρωτοβάθμια-Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Περίθαλψη**

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το 2009, υπήρχαν 313 δημόσια και ιδιωτικά θεραπευτήρια, συνολικής δυναμικότητας 54.704 κλινών (εκ των οποίων, 15.124 κλίνες σε ιδιωτικά θεραπευτήρια), τα οποία δραστηριοποιούνταν στη δευτεροβάθμια φροντίδα υγείας στη χώρα. Εξ αυτών, τα 143 είναι δημόσια νοσοκομεία, τα 166 ιδιωτικά και τα 5 νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό (70%) των διαθέσιμων νοσοκομειακών κλινών ανήκει στο δημόσιο τομέα.

- **Επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας ιατρικού εξοπλισμού και λοιπών προμηθειών υγείας**

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται περισσότερες από 300 επιχειρήσεις παραγωγής / εμπορίας / προμήθειας : επιστημονικών και ιατρικών μηχανημάτων, διαγνωστικών μηχανημάτων & αντιδραστηρίων, ενεργών καρδιολογικών εμφυτευμάτων, εμφυτεύσιμου ορθοπεδικού υλικού, ειδών χειρουργικής & επεμβατικής ιατρικής, απεικονιστικών ιατρικών μηχανημάτων και αναλώσιμου υγειονομικού υλικού.

- **Επιχειρήσεις στην αγορά φαρμάκου**

Η προσφορά φαρμακευτικών προϊόντων στην Ελλάδα πραγματοποιείται από τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις του κλάδου (πολυεθνικές / παραγωγικές και εμπορικές), την αλυσίδα αποθήκευσης, διακίνησης και διάθεσης φαρμάκου στο κοινό, η οποία περιλαμβάνει τις εταιρίες χονδρικής πώλησης (φαρμακαποθήκες, φαρμακευτικοί συνεταιρισμοί) και τα φαρμακεία (λιανική πώληση). Εκτιμάται ότι, το 2011, δραστηριοποιήθηκαν στην εγχώρια αγορά περίπου 105 φαρμακευτικές εταιρείες, εκ των οποίων, οι 55 είναι θυγατρικές πολυεθνικών φαρμακοβιομηχανιών και έχουν ως βασικό αντικείμενο την εισαγωγή και διάθεση φαρμακευτικών σκευασμάτων, αλλά και καλλυντικών και παραφαρμακευτικών προϊόντων της μητρικής εταιρείας, και οι 50 εταιρείες, έχουν παραγωγική δραστηριότητα στην Ελλάδα και κύριο αντικείμενο την παραγωγή / προώθηση γενοσήμων φαρμακευτικών σκευασμάτων ή/ και πρωτοτύπων σκευασμάτων ξένων φαρμακευτικών εταιρειών. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με το τελευταίο Δελτίο Τιμών Φαρμάκων (Ιανουάριος 2013), στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται 421 Κάτοχοι Άδειας Κυκλοφορίας φαρμάκων (ΚΑΚ) που διαθέτουν στην εγχώρια αγορά 12.202 φαρμακευτικά σκευάσματα.

<sup>7</sup>ΟΟΣΑ-Health Data 2012

<sup>8</sup>ESYNET,2012

<sup>9</sup>Hellastat

<sup>10</sup>ICAP, 2011



Οι φαρμακαποθήκες και οι φαρμακευτικοί συνεταιρισμοί αποτελούν τον ενδιάμεσο «κρίκο» μεταξύ φαρμακευτικών εταιρειών και φαρμακείων. Το 2011, λειτούργησαν στην Ελλάδα 124 φαρμακαποθήκες και 11.315 φαρμακεία.

Από άποψη ανθρώπινου δυναμικού, στην Ελλάδα, οι άμεσα απασχολούμενοι επαγγελματίες στο χώρο της Υγείας ξεπερνούν τα 140.000 άτομα, με τους ιατρούς, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ για το 2010, να είναι περίπου 70.000, τους οδοντιάτρους 14.000, τους νοσηλευτές 36.000 και τους φαρμακοποιούς 11.000 άτομα, περίπου. Οι εργαζόμενοι στη βιομηχανία φαρμάκου ανέρχονται σε 13.500, περίπου<sup>11</sup>.

Αξίζει να επισημανθούν, η υψηλή αναλογία ιατρών ανά κάτοικο στην Ελλάδα (6,1 ανά 1.000 κατοίκους), σε σύγκριση με το μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (3,1 ανά 1.000 κατοίκους), καθώς και η, αντίστοιχα, χαμηλή αναλογία νοσηλευτών ανά κάτοικο (3,1 ανά 1.000 κατοίκους), σε σύγκριση με το μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (8,7 ανά 1.000 κατοίκους).

### **Γενικά χαρακτηριστικά**

- Ο Τομέας της Υγείας παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες, σε σύγκριση με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας. Ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά του είναι η αβεβαιότητα που επικρατεί τόσο από την πλευρά της ζήτησης όσο και από την πλευρά της προσφοράς. Η αβεβαιότητα αυτή σε συνδυασμό με τον κίνδυνο ασθένειας που αντιμετωπίζει κάθε άτομο έχουν οδηγήσει στην αναζήτηση ασφάλειας στον Τομέα της Υγείας, σε βαθμό πολύ μεγαλύτερο από άλλους τομείς της οικονομίας.
- Ένα ακόμη χαρακτηριστικό του Τομέα της Υγείας είναι η διαχρονικά αυξητική τάση τόσο της δαπάνης υγείας όσο και της φαρμακευτικής δαπάνης. Αιτίες αυτού του φαινομένου αποτελούν η αύξηση και η γήρανση του πληθυσμού, καθώς και η δυνατότητα αντιμετώπισης –με την ανάπτυξη καινοτόμων ουσιών– ασθενειών που στο παρελθόν δεν ήταν δυνατόν να αντιμετωπιστούν. Επιπρόσθετα, η φαρμακευτική περίθαλψη, λειτουργώντας είτε ως συμπληρωματική είτε ως υποκατάστατο της ιατρικής και νοσοκομειακής φροντίδας, όχι μόνο έχει συμβάλει στη μείωση της θνησιμότητας και την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης –τόσο μέσω της πρόληψης όσο και με την αντιμετώπιση παθήσεων–, αλλά έχει βελτιώσει σημαντικά και την ποιότητα ζωής των χρόνιων, κυρίως, ασθενών. Ωστόσο, η αύξηση της φαρμακευτικής δαπάνης συχνά οδηγεί σε μείωση των συνολικών δαπανών υγείας, καθώς υποκαθιστά άλλες μορφές περίθαλψης (π.χ. νοσοκομειακή).
- Επιπλέον, χαρακτηριστικό της φαρμακευτικής αγοράς αποτελεί το αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο, τόσο κατά τη διάρκεια ανάπτυξης ενός νέου φαρμακευτικού προϊόντος (με αυστηρούς ελέγχους για ασφάλεια, ποιότητα, δραστηριότητα κ.ά.) όσο και κατά τη διάθεση του προϊόντος αυτού στην αγορά (παρακολούθηση και έλεγχοι, φαρμακοεπαγρύπνηση, κριτήρια οικονομικής αποδοτικότητας κ.λπ.). Σκοπός του ρυθμιστικού πλαισίου είναι η προστασία των ασθενών, η προστασία της φαρμακευτικής επιχείρησης και η συγκράτηση της φαρμακευτικής δαπάνης.

---

### **Ανάλυση SWOT**

Λαμβάνοντας υπόψη τα βασικά χαρακτηριστικά του Τομέα της Υγείας στην Ελλάδα, σε συνδυασμό και με τις διεθνείς τάσεις και προοπτικές του, διαμορφώνεται η ανάλυση SWOT (ισχυρά σημεία, αδυναμίες, ευκαιρίες, κίνδυνοι) αυτού για τον προσδιορισμό των παραγόντων που επηρεάζουν την εξέλιξή του.

---

<sup>11</sup>ΕΛ. ΣΤΑΤ



## Ανάλυση SWOT

### Ισχυρά σημεία (Strengths)

# S

Το υψηλή κατάρτιση & εκπαίδευσης ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα της Υγείας

Το υψηλό τεχνολογικό επίπεδο και οι υποδομές των επιχειρήσεων

Ο δυναμισμός, η κερδοφορία και η αναπτυξιακή πορεία επιχειρήσεων στον κλάδο του φαρμάκου και του κλάδου της ιδιωτικής υγείας (την τελευταία 10ετία)

Η αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης σε Ευρώπη και Ελλάδα, με αποτέλεσμα την αυξημένη κατανάλωση υπηρεσιών και προϊόντων υγείας

Η ανάπτυξη καινοτόμων ουσιών και θεραπειών (αντιμετώπιση περισσότερων ασθενειών)

Ο σημαντικός αριθμός ερευνητικών κέντρων-εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Οι πολύ καλές επιδόσεις των ελλήνων ερευνητών τόσο σε επίπεδο δημοσιεύσεων όσο και σε επίπεδο συγγραφής, υποστήριξης και απονομής διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας

Η μικρή, αλλά αναδυόμενη τάση στους τομείς της φαρμακευτικής τεχνολογίας, των γενόσημων φαρμάκων, των διαγνωστικών και των βιοιατρικών συσκευών.

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη μεταφορά τεχνολογίας προς την αγορά, αλλά και η διασφάλιση της ποιότητας.

### Αδυναμίες (Weaknesses)

# W

Η έλλειψη στελέκωσης των γραφείων μεταφοράς τεχνολογίας των ιδρυμάτων και των πανεπιστημίων.

Η ανεπαρκής χρηματοδότηση των ελληνικών πανεπιστημίων και τεχνολογικών ιδρυμάτων

Η χαμηλή διασύνδεση ερευνητικών κέντρων και πανεπιστημίων με τη βιομηχανία και την αγορά του Τομέα

Ο κατακερματισμός της χρηματοδότησης της έρευνας σε πολλά

Η γραφειοκρατία, με τα κόστη και τα εμπόδια που αυτή συνεπάγεται στη δημιουργία καινοτομικών επιχειρήσεων

Ο χαμηλός αριθμός πατεντών σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και οι ελλείψεις σε καινοτομία

Η χαμηλή επένδυση ιδιωτικών κεφαλαίων στην έρευνα

Η έλλειψη στρατηγικής και συντονισμού για την προαγωγή της έρευνας και ανάπτυξης καινοτομιών από τον ιδιωτικό τομέα.

### Ευκαιρίες (Opportunities)

# O

Η δυνατότητα αξιοποίησης πόρων (μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων) για την έρευνα και ανάπτυξη των βιοιατρικών επιστημών

Η αποτελεσματική αξιοποίηση του ήδη υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού και το άνοιγμα των επαγγελματιών του Τομέα της Υγείας

Η αλλαγή δημογραφικού προτύπου (γήρανση του πληθυσμού) που δημιουργεί ανάγκες για νέα επαγγέλματα και ειδικότητες

Οι μεγάλες δυνατότητες εγχώριας παραγωγής γενόσημων φαρμάκων, ως σημαντική αναπτυξιακή προοπτική για τον Τομέα

Η παραγωγή νέου ελληνικού φαρμάκου (νέα μόρια ή επανατοποθέτηση φαρμάκων)

Η ανάπτυξη και εξαγωγή ειδικών διαγνωστικών/απεικονιστικών υπηρεσιών

Η ανάπτυξη εναλλακτικού ιατρικού τουρισμού (ιδιωτικά θεραπευτήρια, διαγνωστικές κλινικές, ασφαλιστικές εταιρίες, τουριστικά πρακτορεία)

Τα κέντρα αποκατάστασης - ξενοδοχειακές μονάδες

Η επέκταση της παραγωγικής δραστηριότητας σε φαρμακευτικά και καλλυντικά προϊόντα (αιθέρια έλαια, φυτά)

Η δικτύωση και συνεργασία μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων

Η υποστήριξη επιχειρήσεων στα πρώτα στάδια του κύκλου ζωής τους (σύμβουλοι επιχειρήσεων - χρηματοδότηση)

Η έρευνα στο αρχικό στάδιο ανάπτυξης ενός φαρμάκου και η διεξαγωγή κλινικών ερευνών στα επόμενα στάδια (ελληνικά πανεπιστήμια, ερευνητικά ινστιτούτα, εταιρίες βιοτεχνολογίας).

### Κίνδυνοι (Threats)

# T

Η επιδείνωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης (οικονομική κρίση, ανεργία, μείωση εισοδημάτων), η οποία θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στη φαρμακευτική δαπάνη και τη ζήτηση υπηρεσιών ιδιωτικής υγείας

Η συρρίκνωση των εταιριών που παράγουν πρωτότυπα φάρμακα και των κερδών τους, λόγω των ανεξόφλητων χρεών από το κράτος και των εταιριών παραγωγής γενόσημων, λόγω συνταγογράφησης με βάση τη δραστική ουσία.

Η εσωστρέφεια των ερευνητικών και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και οι περιορισμένοι δεσμοί με το επιχειρηματικό περιβάλλον, τη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα και τα ερευνητικά δίκτυα του εξωτερικού

Η διαρροή εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, που δεν μπορεί να απορροφηθεί στην Ελλάδα, σε αγορές εργασίας του εξωτερικού

Ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός (αποφοίτων) ιατρών με πλεόνασμα ιατρών στην αγορά εργασίας και αντίστοιχα η έλλειψη σε νοσηλευτές και άλλες ειδικότητες επιστημόνων υγείας

Τα ελλιπή κίνητρα από το κράτος για ανάπτυξη της εγχώριας επιχειρηματικότητας

Η χαμηλή συμμετοχή των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση της έρευνας.

## 3. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

### Επιλογή και διαμόρφωση επικρατέστερου σεναρίου

Παρά την αβεβαιότητα, στην οποία βρίσκεται η Ελληνική οικονομία και τη συνεπαγόμενη αβεβαιότητα για την εξέλιξη των επιμέρους επιχειρηματικών τομέων της, είναι εφικτή μία ικανοποιητική πρόγνωση της μελλοντικής εξέλιξης του Τομέα της Υγείας, μελετώντας και συνθέτοντας τα συμπεράσματα από πλήθος μελετών και ερευνών για τον Τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά, τάσεις και προοπτικές του και την ανάλυση SWOT, που προηγήθηκε, και προχωρώντας στην επιλογή συγκεκριμένων/βασικών παραγόντων, η πορεία των οποίων προσδιορίζει την εξέλιξή του. Οι παράγοντες αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

1. Εξελίξεις στη διεθνή οικονομία
2. Εξελίξεις στην εγχώρια οικονομία
3. Δημογραφικοί και κοινωνικοί παράγοντες
4. Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία
5. Εναρμόνιση ρυθμιστικού και θεσμικού πλαισίου

Συνοπτικά, οι ως άνω προσδιοριστικοί παράγοντες έχουν ως εξής:

- Εξελίξεις στη διεθνή οικονομία

Ο τρόπος με τον οποίο εξελίσσεται η ευρωπαϊκή, αλλά και η παγκόσμια οικονομία, ασκεί επιρροή και στο χώρο της υγείας και του φαρμάκου, επηρεάζοντας σε σημαντικό βαθμό, μέσα από ποικίλα κανάλια, τον τρόπο ανάπτυξης της εγχώριας αγοράς υγείας. Η ανάλυση του διεθνούς ανταγωνιστικού περιβάλλοντος διαδραματίζει, ως εκ τούτου, ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην κατανόηση των εξελίξεων στο εγχώριο σύστημα υγείας. Η μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης θα αποτελέσει άλλωστε βασική δημοσιονομική πολιτική πρόκληση τόσο στις προηγμένες, όσο και στις αναδυόμενες οικονομίες, τα επόμενα χρόνια. Στις προηγμένες οικονομίες, ο Τομέας της Υγείας αποτελεί έναν από τους βασικότερους άξονες κρατικών δαπανών, αντιπροσωπεύοντας περίπου το ήμισυ της αύξησης των συνολικών δαπανών, κατά τα τελευταία σαράντα χρόνια. Οι αυξήσεις των δαπανών υγείας, όμως, δεν μπορούν να συνεχιστούν σε μια εποχή που αρκετές χώρες θα πρέπει να λάβουν μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης για τη μείωση των δημόσιου χρέους, στον απόηχο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Στις αναδυόμενες οικονομίες, η μεταρρύθμιση της υγειονομικής περίθαλψης είναι, επίσης, ένα σημαντικό ζήτημα, δεδομένων των σημαντικά χαμηλών δεικτών υγείας και των περιορισμένων δημοσιονομικών πόρων. Για αυτές τις οικονομίες, η πρόκληση θα είναι να επεκτείνουν τη δημόσια κάλυψη, χωρίς να υπονομεύεται η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών τους.

- **Εξελίξεις στην εγχώρια οικονομία**

Το ευρύτερο μακροοικονομικό περιβάλλον και η αναπτυξιακή ή όχι δυναμική που έχει, είναι, εκ των πραγμάτων, καθοριστικός παράγοντας σε κάθε τομέα. Η ελληνική οικονομία βρίσκεται εν μέσω βαθιάς οικονομικής ύφεσης, με κύρια χαρακτηριστικά το μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα και χρέος, τη συνεχή άνοδο του ποσοστού ανεργίας, ειδικότερα των νέων, ενώ ταυτόχρονα η ανταγωνιστική της θέση παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Ειδικότερα, ο Τομέας της Υγείας, επηρεάζεται από τις εγχώριες μακροοικονομικές εξελίξεις και τους παράγοντες που καθορίζουν με τη σειρά τους τη ζήτηση για ιδιωτικές και μη υπηρεσίες υγείας (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας), αλλά και την αγορά φαρμάκου. Οικονομικοί παράγοντες, όπως το εισόδημα, οι τιμές υπηρεσιών, το επίπεδο ασφάλισης κλπ. επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη ζήτηση υπηρεσιών υγείας.

- **Δημογραφικοί και κοινωνικοί παράγοντες**

Το γεγονός ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός γηράσκει γρήγορα, τάση η οποία κορυφώνεται μετά τη γενιά των baby boomers, έχει πλέον καθορίσει σε σημαντικό βαθμό τις ανάγκες σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και τις μελλοντικές εξελίξεις στα συστήματα υγείας. Η γήρανση του πληθυσμού καθοδηγείται από τη μείωση του ποσοστού γεννητικότητας και τη διαρκή αύξηση του προσδόκιμου διαβίωσης, ενώ πολλές χώρες, ειδικά στον ανεπτυγμένο κόσμο, έρχονται αντιμέτωπες με το γεγονός ότι η ταχύτερα αναπτυσσόμενη δημογραφική τους ηλικιακή ομάδα είναι εκείνη των άνω των 80 ετών. Η γραμμική τάση, με το προσδόκιμο ζωής να αυξάνεται για περισσότερο από έναν αιώνα, αναμένεται να συνεχιστεί. Φυσικά, κάθε δημογραφική αλλαγή φέρνει μαζί της κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις, κυρίως για τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης. Έτσι, η γήρανση του πληθυσμού, η οποία στην Ελλάδα είναι εντονότατη και συνυπάρχει με τα πολύ χαμηλά ποσοστά γεννητικότητας, συνοδεύεται αναπόφευκτα και από τις προστιθέμενες απαιτήσεις και τις πιέσεις που επιφέρει σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, ενώ πολλές από τις προκλήσεις προσαρμογής στα νέα αυτά δεδομένα αφορούν τόσο στο επίπεδο χάραξης πολιτικής όσο και στις νέες ανάγκες και ειδικότητες σε ανθρώπινο δυναμικό.

- **Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία**

Ο Τομέας της Υγείας χαρακτηρίζεται από σημαντικές υποδομές και υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό. Η ανάπτυξη της καινοτομίας προϋποθέτει, άλλωστε, υψηλών δεξιοτήτων ανθρώπινους πόρους, αλλά και επιχειρηματικό πνεύμα. Στην Ελλάδα, υπάρχουν πολλοί νέοι επιστήμονες υψηλού μορφωτικού επιπέδου που στελεχώνουν την έρευνα ή και εργάζονται στη βιομηχανία του Τομέα. Εντούτοις, καταγράφονται σημαντικές ελλείψεις σε ό,τι αφορά στην αποτελεσματική διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας στους νέους επιστήμονες, με την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, νέων διαγνωστικών προσεγγίσεων και νέων φαρμάκων. Στον Τομέα της Υγείας εντοπίζεται σημαντική απουσία διασύνδεσης των χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων με την ανάπτυξη της καινοτομίας, την επιχειρηματικότητα και την παραγωγή, λόγω αφενός της έλλειψης κατάλληλου οργανωτικού πλαισίου αφετέρου των υφιστάμενων στρεβλώσεων και της σημαντικής γραφειοκρατίας που χαρακτηρίζουν, σε μεγάλο βαθμό, τη διάθεση των ερευνητικών κονδυλίων στην Ελλάδα. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξοικειώνουν τους μελλοντικούς επιστήμονες με τις έννοιες της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας. Η έρευνα στην Ελλάδα είναι κατά κύριο λόγο ακαδημαϊκή, αποκομμένη από την παραγωγική διαδικασία και η έρευνα και ανάπτυξη εκτός πανεπιστημίων και αμιγώς ερευνητικών ιδρυμάτων προϊόντων του κλάδου υγείας είναι περιορισμένη. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά στην καινοτομία, αξίζει να σημειωθεί η έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τη σημασία και τη διαδικασία κατοχύρωσης πνευματικής ιδιοκτησίας, γεγονός που αντανάκλαται στον πολύ χαμηλό αριθμό κατοχυρωμένων ελληνικών πατεντών. Το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής -μόλις 15%- του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση της έρευνας στην Ελλάδα, σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ε.Ε., αποδίδεται στο ισχύον νομικό πλαίσιο και στον εσωτερικό κανονισμό των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

- **Εναρμόνιση ρυθμιστικού και θεσμικού πλαισίου**

Ένα ρυθμιστικό πλαίσιο που θα ελαχιστοποιεί τη γραφειοκρατία, θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας στον Τομέα και θα προάγει την εύρυθμη λειτουργία του νομικού πλαισίου ανταγωνιστικότητας είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες διαμόρφωσης των κατάλληλων συνθηκών για τον Τομέα, ικανών να προάγουν και να επιμερίσουν ορθά το ανθρώπινο δυναμικό του, τα επόμενα χρόνια. Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην

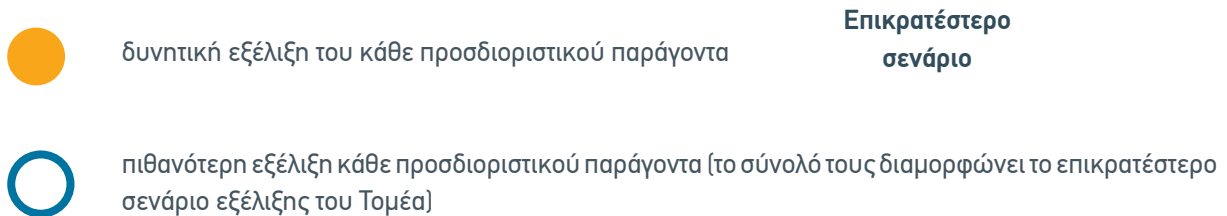
Ελλάδα αντιμετωπίζει σημαντικές δυσκολίες λόγω του ισχύοντος ρυθμιστικού και νομοθετικού πλαισίου και των αντικινήτρων που δημιουργεί. Κρίνεται επιτακτική η αποσαφήνιση του νομικού πλαισίου ανταγωνιστικότητας, η εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών και η δημιουργία ενός διαφανούς και εύνομου επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Εξάλλου, οι περιορισμοί που επιβάλλονται από το πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής και από τους αντίστοιχους εφαρμοστικούς νόμους της Πολιτείας, επιφέρουν σημαντικές αλλαγές και στο χώρο της Υγείας.

**Προσδιορισμός Επικρατέστερου Σεναρίου Εξέλιξης του Τομέα της Υγείας**

Οι δυνητικές τιμές των προσδιοριστικών παραγόντων (παραμέτρων) του Τομέα, μέχρι το 2020, αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα. Το επικρατέστερο σενάριο για την εξέλιξη του Τομέα, στο χρονικό ορίζοντα 2020, προκύπτει από τη γραμμή που ενώνει την πιο «πιθανή τιμή» κάθε προσδιοριστικού παράγοντα:

Πίνακας 2: Δυνητική εξέλιξη προσδιοριστικών παραγόντων - Επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης για τον Τομέα της Υγείας

Προσδιοριστικός Παράγοντας / Παράμετρος της μελλοντικής εξέλιξης του Τομέα	Ύφεση	Στασιμότητα	Αύξηση
Εξελίξεις στη διεθνή οικονομία		●	●
Εξελίξεις στην ελληνική/εγχώρια οικονομία		●	●
Δημογραφικοί και κοινωνικοί παράγοντες		●	●
Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία	●	●	●
Εναρμόνιση ρυθμιστικού και θεσμικού πλαισίου	●	●	●



Ως επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα της Υγείας θεωρείται το **Σενάριο “Ανάπτυξη μέσω Καινοτομίας Έρευνας και Τεχνολογίας και με θετικές επιδράσεις στη μεν ζήτηση για υπηρεσίες λόγω δημογραφικών και κοινωνικών τάσεων, στη δε προσφορά μέσω βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου”**, το οποίο εξειδικεύεται ως ακολούθως:

- **Εξελίξεις στη διεθνή οικονομία**

Η εξέλιξη της ευρωπαϊκής οικονομίας θα παρουσιάσει στασιμότητα, κατά μία προσεγγιστική εκτίμηση. Η ανάπτυξη στις ανεπτυγμένες οικονομίες θα είναι σαφώς χαμηλή, στο 1,8%, μέχρι το 2017 με την προϋπόθεση ότι θα τιθασευτεί η κρίση χρέους και οι οικονομίες θα παρουσιάσουν έστω και μικρή ανάπτυξη. Ο τρόπος με τον οποίο εξελίσσεται η ευρωπαϊκή, αλλά και η παγκόσμια οικονομία, ασκεί επιρροή στο χώρο της υγείας και του φαρμάκου, επηρεάζοντας σε σημαντικό βαθμό, μέσα από ποικίλα κανάλια, τον τρόπο ανάπτυξης της εγχώριας αγοράς υγείας.

- **Εξελίξεις στην ελληνική/εγχώρια οικονομία**

Η περίπτωση της στασιμότητας για την ελληνική οικονομία κρίνεται ως η πιο πιθανή. Ο Τομέας της Υγείας επηρεάζεται από τις εγχώριες μακροοικονομικές εξελίξεις και τους παράγοντες που καθορίζουν με τη σειρά τους τη ζήτηση για ιδιωτικές και μη υπηρεσίες υγείας (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας), αλλά και την αγορά φαρμάκου. Οικονομικοί παράγοντες όπως το εισόδημα, οι τιμές υπηρεσιών, το επίπεδο ασφάλισης κλπ επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη ζήτηση υπηρεσιών υγείας.

- **Δημογραφικοί και κοινωνικοί παράγοντες**

Στην Ελλάδα, παρατηρείται αύξηση του προσδόκιμου ζωής, η οποία σε επίπεδο συνολικού πληθυσμού φτάνει την τελευταία δεκαετία τα 2,6 χρόνια. Αυτό σημαίνει ότι η αύξηση του προσδόκιμου ζωής, σε συνδυασμό με αναμενόμενη αύξηση του πληθυσμού των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών και τη μείωση των γεννήσεων, θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη χρήση σε υπηρεσίες υγείας και φάρμακα, με σημαντικές επιπτώσεις στις δαπάνες υγείας-φαρμάκου στο μέλλον.

- **Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία**

Επιτάχυνση προβλέπεται στον Τομέα τα επόμενα χρόνια, σύμφωνα και με τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας υγείας, όσον αφορά στα φάρμακα, στη βιοτεχνολογία, στα βλαστοκύτταρα, στις συσκευές, στα αναλώσιμα, στα μηχανήματα, στη βιοϊατρική τεχνολογία, στα μηχανογραφικά και πληροφοριακά συστήματα, καθώς και στα νέα συστήματα επικοινωνίας και οργάνωσης. Αυτό προϋποθέτει ανθρώπινους πόρους υψηλών δεξιοτήτων, αλλά και επιχειρηματικό πνεύμα. Στην Ελλάδα, υπάρχουν πολλοί νέοι επιστήμονες υψηλού μορφωτικού επιπέδου που στελεχώνουν την έρευνα και εργάζονται στη βιομηχανία του Τομέα. Η εξέλιξη των ιατρο-τεχνολογικών προϊόντων και μεθόδων συμβάλει σημαντικά στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των ασθενών και μειώνοντας αισθητά τη νοσηρότητα και τη θνησιμότητα από ένα ευρύ πεδίο παθήσεων. Η νέα βιοϊατρική τεχνολογία συμβάλει σημαντικά στην αύξηση προσδόκιμου ζωής και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, και, σε ορισμένες περιπτώσεις, εξοικονομεί υγειονομικούς πόρους.

- **Εναρμόνιση ρυθμιστικού και θεσμικού πλαισίου**

Ο συγκεκριμένος παράγοντας εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει αύξηση, στη χρονική περίοδο, μέχρι το 2020. Η αποσαφήνιση του νομικού πλαισίου ανταγωνιστικότητας, η εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών και η δημιουργία ενός διαφανούς και εύνομου επιχειρηματικού περιβάλλοντος αναμένεται να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την επιχειρηματική ανάπτυξη των επιχειρήσεων του Τομέα, στη βάση συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας. Νομοθετικές παρεμβάσεις αναφορικά με το άνοιγμα μιας σειράς επαγγελμάτων του Τομέα θα δώσουν ώθηση στην επιχειρηματική παραγωγικότητα. Επίσης, η αλλαγή του ρυθμιστικού πλαισίου των ΑΕΙ θα επιτρέψει τη διασύνδεση πανεπιστημίων με τις επιχειρήσεις και θα συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Το ποσοστό συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση της έρευνας αυξάνεται σημαντικά. Η έρευνα αξιοποιεί τη δυναμική της και θα προσελκύσει χρηματοδότηση. Η διασύνδεση των ερευνητικών προγραμμάτων με την ανάπτυξη της καινοτομίας και την επιχειρηματικότητα θα ενισχυθεί.

# Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΚΡΙΣΙΜΩΝ

## 4. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

### Εντοπισμός των βασικών επαγγελμάτων

Από τη μελέτη των σχετικών στοιχείων φαίνεται ότι τόσο τα κωδικοποιημένα επαγγέλματα, με βάση το Διεθνές Σύστημα Ταξινόμησης Επαγγελμάτων όσο και τα επαγγέλματα που παρέχει η δευτεροβάθμια, μεταδευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, δεν διευκολύνουν τον εντοπισμό των κύριων επαγγελμάτων, που στελεχώνουν επιχειρήσεις και οργανισμούς στον Τομέα της Υγείας. Και ιδιαίτερα, δεν επιτρέπουν την άμεση ανάδειξη εκείνων των επαγγελμάτων, για τα οποία αναμένονται μεταβολές στις απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, στο χρονικό ορίζοντα, έως το 2020, με βάση το επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα.

Με αυτά τα δεδομένα, η αναγνώριση των επαγγελμάτων πραγματοποιήθηκε, με τη συνεισφορά της Ομάδας Εμπειρογνομόνων και Στελεχών Επιχειρήσεων, που συγκροτήθηκε ειδικά για αυτόν το σκοπό, καθώς και με την αξιοποίηση δευτερογενών πηγών (κατάλογοι επαγγελμάτων για τον Τομέα από ελληνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πηγές).

Η εργασία αυτή είχε ως αποτέλεσμα τον εντοπισμό των ακόλουθων τριάντα (30) επαγγελμάτων για την κάλυψη των μελλοντικών ποιοτικών αναγκών των επιχειρήσεων (με βάση το επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα) και για τα οποία θα απαιτηθεί αναθεώρηση ή και συμπλήρωση σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους, στο χρονικό ορίζοντα, έως το 2020:

Πίνακας 3: Τα εκτιμώμενα βασικά επαγγέλματα του Τομέα της Υγείας, για το 2020, με βάση το επικρατέστερο σενάριο εξέλιξής του

A/A	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
1	Βιοπληροφορικός
2	Πληροφορικός της Υγείας (Health Informatics)
3	Επιδημιολόγος (Evidence Generation)
4	Μοριακός Βιολόγος
5	Νοσηλευτής Ατόμων με Ψυχικές Παθήσεις
6	Νοσηλευτής Μονάδων Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ)
7	Νοσηλευτής Γηριατρικής
8	Φροντιστής Ηλικιωμένων
9	Συντονιστής Μεταμοσχεύσεων

10	Ψυχολόγος με ειδίκευση στη Σχολική Ψυχολογία
11	Εργασιακός Ψυχολόγος (Ψυχολόγος της Εργασίας)
12	Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων
13	Φαρμακοποιός - Φαρμακολόγος
14	Κλινικός Φαρμακοποιός
15	Ιατρικός Επισκέπτης
16	Χημικός Μηχανικός ή Χημικός - στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών και Παραφαρμακευτικών Προϊόντων
17	Κοσμητολόγος
18	Ιατρός Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor-Acute Medicine)
19	Ιατρός της Εργασίας
20	Βιο-παθολόγος-Εργαστηριακός Ιατρός
21	Νάνο-ιατρός
22	Λοιμωξιολόγος
23	Ιατρός με ειδίκευση στη Γηριατρική
24	Ιατρός με αντικείμενο την Παρηγορητική-Ανακουφιστική Φροντίδα (Palliative Medicine)
25	Παιδίατρος με ειδίκευση στην Αναπτυξιακή και Συμπεριφορική Παιδιατρική
26	Ποδίατρος
27	Κλινικός Παθολόγοανατόμος (Clinical Pathologist)
28	Ιατρός Κλινικός Γενετιστής
29	Κλινικός Διατροφολόγος
30	Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος-Αξιολόγηση) (Medical auditor)

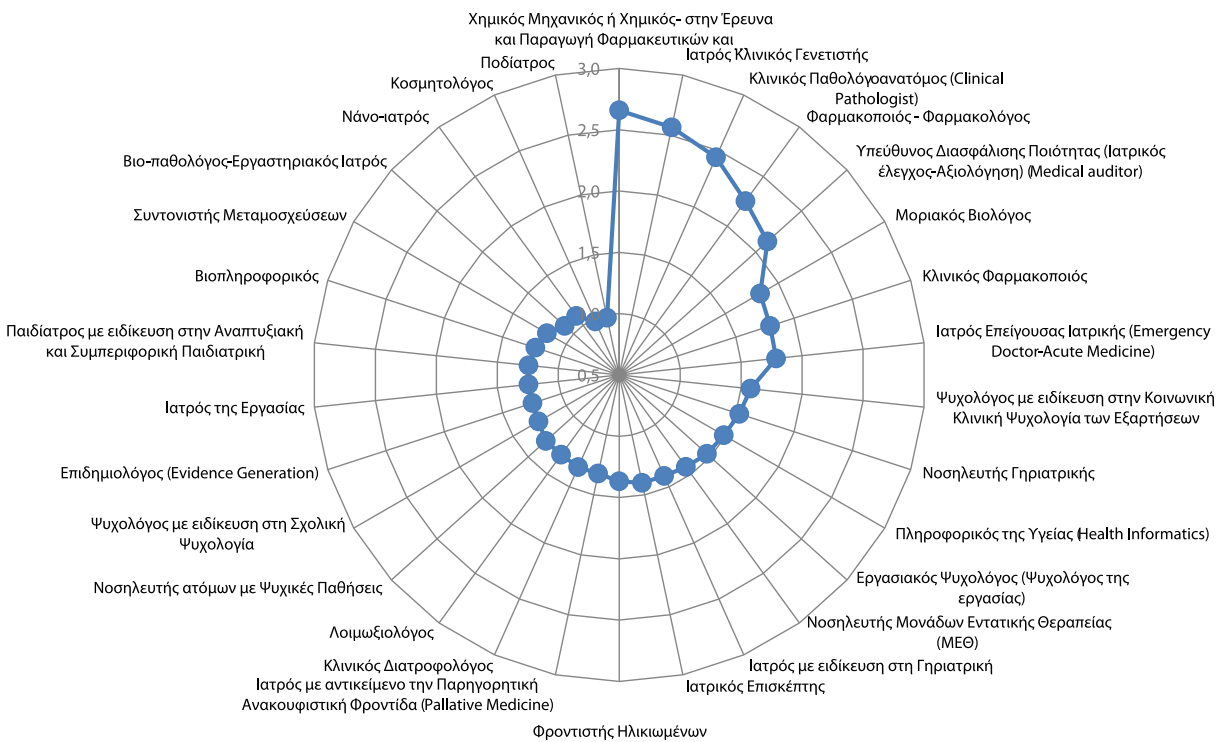


## Ανάδειξη κρίσιμων επαγγελμάτων

Ως «κρίσιμα» ορίζονται εκείνα τα βασικά επαγγέλματα που θα επηρεασθούν περισσότερο από τόσο από τη μελλοντική εξέλιξη του Τομέα της Υγείας και των μελλοντικών ποιοτικών αναγκών των επιχειρήσεων όσο και από την άποψη των μεταβολών στις απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, σύμφωνα με το επικρατέστερο σενάριο. Προς την κατεύθυνση αυτή, η ανάδειξη των κρίσιμων επαγγελμάτων προκύπτει από την εκτίμηση του βαθμού επιρροής των επιλεγμένων προσδιοριστικών παραγόντων σε κάθε βασικό επάγγελμα, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική βαρύτητα κάθε παράγοντα στη διαμόρφωση του επικρατέστερου σεναρίου για την εξέλιξη του Τομέα, αλλά και τη στάθμιση της πιθανά διαφοροποιημένης επίδρασής του στα βασικά στάδια της συνολικής αλυσίδας αξίας του Τομέα (Ερευνα, Παραγωγή, Υπηρεσίες).

Η προτεραιοποίηση/ιεράρχηση των βασικών επαγγελμάτων του Τομέα, που προέκυψε με βάση τη μεθοδολογία του Μηχανισμού, παρουσιάζεται, εποπτικά, ως εξής :

Σχήμα 1: Συνολική προτεραιοποίηση/ ιεράρχηση βασικών επαγγελμάτων του Τομέα της Υγείας



Από τα τριάντα (30) επαγγέλματα που αναμένεται να επηρεασθούν από τις εξελίξεις του Τομέα, την περίοδο μέχρι το 2020, με βάση το επικρατέστερο σενάριο, επιλέγονται τα έντεκα (11) πρώτα, τα οποία συγκεντρώνουν την υψηλότερη συνολική βαθμολογία, ως τα κρίσιμα επαγγέλματα σε σχέση με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και τις εκτιμώμενες μεταβολές στις απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, του ανθρώπινου δυναμικού τους, με βάση το επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα. Στα επαγγέλματα αυτά εστιάζει, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, η περαιτέρω ανάλυση σε ό,τι αφορά στο αντικείμενο εργασιών τους και τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων – καθηκόντων τους.



## Πίνακας 4: Τα εκτιμώμενα κρίσιμα επαγγέλματα του Τομέα της Υγείας

α/α	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
1	Χημικός Μηχανικός ή Χημικός – στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων
2	Ιατρός Κλινικός Γενετιστής
3	Κλινικός Παθολόγοανατόμος (Clinical Pathologist)
4	Φαρμακοποιός – Φαρμακολόγος
5	Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor)
6	Μοριακός Βιολόγος
7	Κλινικός Φαρμακοποιός
8	Ιατρός Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor-Acute Medicine)
9	Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων
10	Νοσηλευτής Γηριατρικής
11	Πληροφορικός της Υγείας (Health Informatics)

# ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Τα κρίσιμα επαγγέλματα – Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες

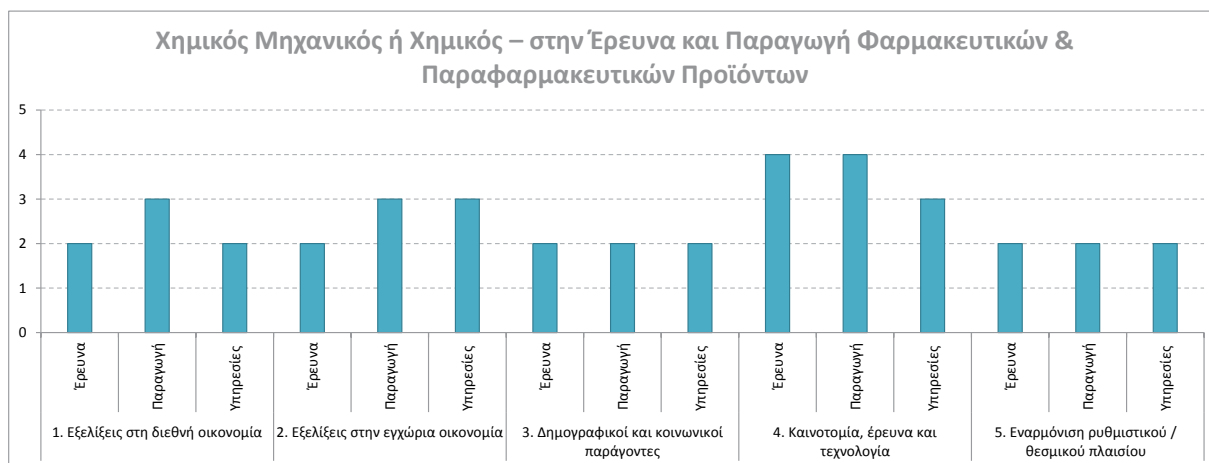
## 5. γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες

Με βάση το αντικείμενο εργασιών κάθε επαγγέλματος, προσδιορίζονται οι απαιτήσεις σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που κρίνονται αναγκαίες για την επιτυχή άσκηση του, στο χρονικό ορίζοντα 2020. Επίσης, παρουσιάζεται σε διαγραμματική μορφή και σχολιάζεται συνοπτικά, η επιρροή των προσδιοριστικών παραγόντων (των οποίων η πορεία διαμορφώνει το επικρατέστερο σενάριο εξέλιξης του Τομέα) σε κάθε επάγγελμα<sup>12</sup>.

<sup>12</sup>Στα διαγράμματα και το σχετικό σχολιασμό δεν συνυπολογίζεται η βαρύτητα κάθε προσδιοριστικού παράγοντα στο σενάριο εξέλιξης του Τομέα

## Χημικός Μηχανικός ή Χημικός – στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων

Ο Χημικός Μηχανικός ή Χημικός – στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων επηρεάζεται σε υψηλό βαθμό από τον προσδιοριστικό παράγοντα που αφορά στην «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία», στα στάδια «Έρευνα» και «Παραγωγή» της αλυσίδας αξίας του Τομέα, ενώ σε μέτριο βαθμό επηρεάζει το επάγγελμα ο συγκεκριμένος παράγοντας, στο στάδιο «Υπηρεσίες». Σε μέτριο βαθμό, επίσης, επηρεάζεται το επάγγελμα από τους παράγοντες «Εξελίξεις στην εγχώρια οικονομία» (στα στάδια «Παραγωγή» και «Υπηρεσίες») και «Εξελίξεις στη διεθνή οικονομία» (στο στάδιο «Παραγωγή»). Τέλος, χαμηλή είναι η επιρροή των υπόλοιπων παραγόντων στο σύνολο των σταδίων της αλυσίδας αξίας του Τομέα.



Σχήμα 2: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Χημικού Μηχανικού ή Χημικού – στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων

Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Χημικού Μηχανικού ή Χημικού – στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων έχουν ως εξής:

**Πίνακας 5 Χημικός Μηχανικός ή Χημικός – στην Έρευνα και Παραγωγή Φαρμακευτικών & Παραφαρμακευτικών Προϊόντων: Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες**

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Συμμετοχή στον ποιοτικό έλεγχο των παραγόμενων τελικών και ενδιάμεσων φαρμακευτικών και παραφαρμακευτικών προϊόντων.</li> <li>• Σχεδιασμός και σχέδιο διάταξης της γραμμής παραγωγής και του εξοπλισμού.</li> <li>• Περιβαλλοντικός έλεγχος.</li> <li>• Ευθύνη του σχεδιασμού, της βελτιστοποίησης και του ελέγχου της διαδικασίας παραγωγής.</li> <li>• Ανάπτυξη διαδικασιών ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται από τους εργαζόμενους κατά την παραγωγική διαδικασία.</li> <li>• Αντιμετώπιση προβλημάτων σχετικών με τις διαδικασίες παραγωγής.</li> <li>• Αξιολόγηση του εξοπλισμού και των διαδικασιών και εξεύρεση τρόπων για τη βελτιστοποίηση της απόδοσης και τη συμμόρφωση με τις προδιαγραφές ασφαλείας.</li> <li>• Διεξαγωγή έρευνας για την ανάπτυξη νέων, βελτιωμένων μεθόδων παραγωγής.</li> <li>• Εκτέλεση δοκιμών και παρακολούθηση των επιδόσεων σε όλα τα στάδια της παραγωγής.</li> <li>• Εκτίμηση του κόστους παραγωγής και σύνταξη σχετικών εκθέσεων προς τη Διοίκηση.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες - Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώση της πρακτικής εφαρμογής της μηχανικής επιστήμης και της τεχνολογίας.</li> <li>• Γνώση της χημικής σύνθεσης, της δομής και των ιδιοτήτων των ουσιών και των χημικών διεργασιών, καθώς και των μετασχηματισμών που υφίστανται.</li> <li>• Γνώση των φυσικών αρχών, των μεταξύ τους σχέσεων, καθώς και εφαρμογών τους στις διαδικασίες παραγωγής.</li> <li>• Γνώσεις συνδυασμού συντελεστών και μεθόδων για τη μεγιστοποίηση της παραγωγής.</li> <li>• Γνώση και δεξιότητα στην εφαρμογή σύγχρονων εργαστηριακών μεθόδων.</li> <li>• Γνώση και δεξιότητα στη χρήση Η/Υ και ειδικών εφαρμογών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία.</li> <li>• Γνώση των μηχανημάτων και εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων, των χρήσεών τους, της επισκευής και της συντήρησής τους.</li> </ul>

## Ιατρός Κλινικός Γενετιστής

Ο Ιατρός Κλινικός Γενετιστής επηρεάζεται ιδιαίτερα σημαντικά, στο στάδιο της «Έρευνας» της αλυσίδας αξίας του Τομέα από τους «Δημογραφικούς και κοινωνικούς παράγοντες» και τον παράγοντα «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία» και λιγότερο, αν και πάλι σε υψηλό βαθμό, επηρεάζεται, στο στάδιο των «Υπηρεσιών», από τον παράγοντα που αναφέρεται στις δημογραφικές και κοινωνικές προοπτικές. Σε μέτριο ή και χαμηλό βαθμό επηρεάζεται το επάγγελμα από τους υπόλοιπους προσδιοριστικούς παράγοντες.



Σχήμα 3: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Ιατρού Κλινικού Γενετιστή

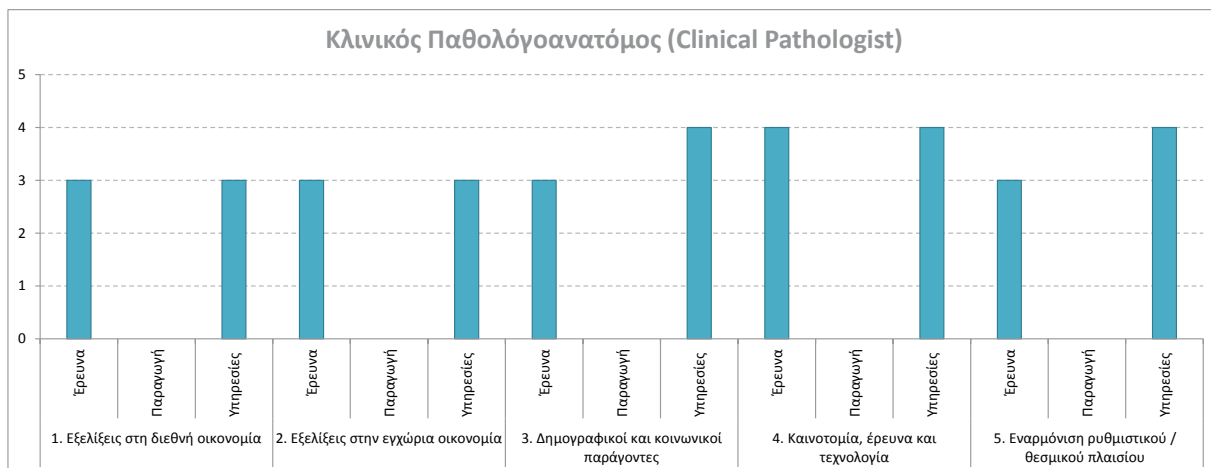
Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Ιατρού Κλινικού Γενετιστή έχουν ως εξής:

**Πίνακας 6 Ιατρός Κλινικός Γενετιστής: Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες**

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ενασχόληση με γενετικά επηρεαζόμενα θέματα υγείας και κληρονομικές ασθένειες.</li> <li>• Οργάνωση προγεννητικών ελέγχων και ελέγχων για νεογνά.</li> <li>• Αντιμετώπιση παθολογικών καταστάσεων που σχετίζονται με γενετική τροποποίηση π.χ. με διαφορετικές μορφές καρδιακών παθήσεων, καρκίνου κ.ά.</li> <li>• Παροχή συμβουλών και πληροφοριών στον ασθενή και τα μέλη της οικογένειάς του προκειμένου να γίνουν κατανοητές τυχόν γενετικές διαταραχές.</li> <li>• Παροχή γενετικής συμβουλευτικής σε συγκεκριμένους τομείς της κλινικής γενετικής, όπως η μαιευτική, παιδιατρική, η ογκολογία και η νευρολογία.</li> <li>• Παραπομπή ασθενών σε ιατρούς άλλων ειδικοτήτων</li> <li>• Ερμηνεία των εργαστηριακών αποτελεσμάτων και κοινοποίηση των ευρημάτων στους ασθενείς ή/και σε άλλους ιατρούς.</li> <li>• Συζήτηση των θεραπευτικών επιλογών και των συναφών κινδύνων, προκειμένου να ληφθούν από τους ασθενείς και τις οικογένειές τους, τεκμηριωμένες αποφάσεις.</li> <li>• Καθορισμός ή συντονισμός σχεδίων θεραπείας, με βάση διαγνωστικά δεδομένα.</li> <li>• Διεξαγωγή συνεντεύξεων σε ασθενείς, τήρηση ιατρικών αρχείων και πλήρους οικογενειακού ιατρικού ιστορικού.</li> <li>• Ανάλυση των γενετικών πληροφοριών για τον εντοπισμό ασθενών ή των οικογενειών που διατρέχουν κίνδυνο για συγκεκριμένες παθήσεις ή σύνδρομα.</li> <li>• Σύνταξη εκθέσεων για την παροχή πληροφοριών αναφορικά με πολύπλοκες γενετικές έννοιες.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες – Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις ιατρικής επιστήμης.</li> <li>• Γνώσεις βιολογίας, ήτοι των οργανισμών, των ιστών, των κύτταρων τους, των λειτουργιών, των αλληλεξαρτήσεων, και τις αλληλεπιδράσεων μεταξύ τους καθώς και με το περιβάλλον τους.</li> <li>• Γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση Η/Υ και στη χρήση συγκεκριμένων εξειδικευμένων λογισμικών εφαρμογών.</li> <li>• Γνώσεις ψυχολογίας και ικανότητα αξιολόγησης συμπεριφορών και προδιαθέσεων.</li> <li>• Γνώσεις ιατρικής συμβουλευτικής και των αρχών, των μεθόδων και των διαδικασιών για τη διάγνωση, τη θεραπεία και την αποκατάσταση της σωματικής και ψυχικής δυσλειτουργίας.</li> <li>• Γνώσεις και δεξιότητες στη διαχείριση ασθενών. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των αναγκών των ασθενών, την τήρηση των προτύπων ποιότητας για τις υπηρεσίες, το σεβασμό στην ιδιωτικότητα και στις ιδιαιτερότητές τους κ.λπ.</li> <li>• Γνώση των αρχών και των μεθόδων σχεδιασμού προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, της διδασκαλίας και της εκπαίδευσης για άτομα και ομάδες και της μέτρησης των αποτελεσμάτων.</li> </ul>

## Κλινικός Παθολόγοανατόμος (Clinical Pathologist)

Ο Κλινικός Παθολόγοανατόμος (Clinical Pathologist) επηρεάζεται σε υψηλό βαθμό από τον προσδιοριστικό παράγοντα «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία», στα στάδια της «Έρευνας» και των «Υπηρεσιών» της αλυσίδας αξίας του Τομέα. Οι «Δημογραφικοί και κοινωνικοί παράγοντες» και η «Εναρμόνιση του ρυθμιστικού/ θεσμικού πλαισίου» επηρεάζουν το επάγγελμα, το ίδιο σημαντικά, στο στάδιο των «Υπηρεσιών», ενώ σε χαμηλότερο βαθμό το επηρεάζουν, στο στάδιο της «Έρευνας».



Σχήμα 4: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Κλινικού Παθολόγοανατόμου (Clinical Pathologist)

Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Κλινικού Παθολόγοανατόμου (Clinical Pathologist) έχουν ως εξής:

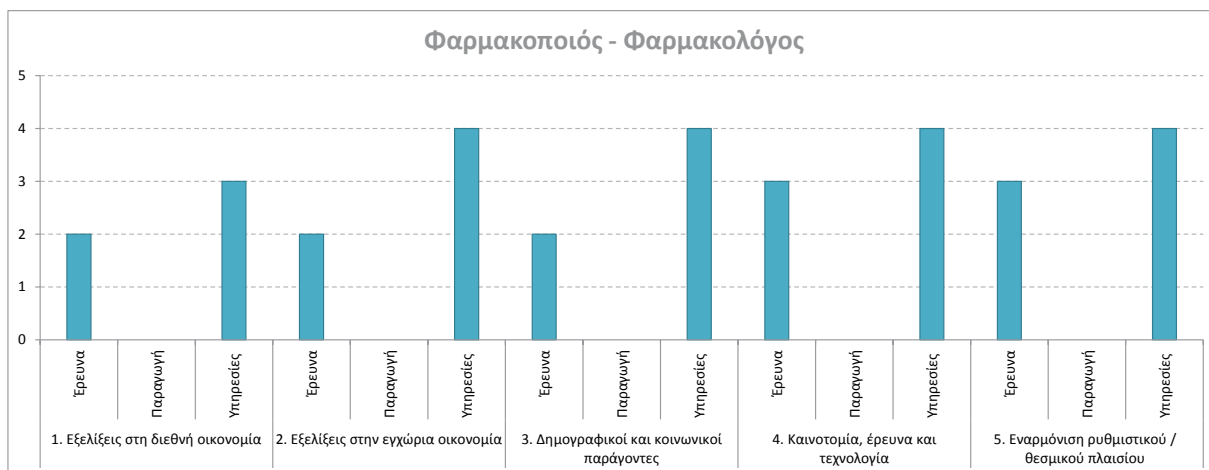
**Πίνακας 7 Κλινικός Παθολόγοανατόμος (Clinical Pathologist): Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες**

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Διάγνωση και ταξινόμηση των ασθενειών μέσω ιατρικών εργαστηριακών εξετάσεων.</li> <li>• Διάγνωση ασθενειών ή μελέτη των ιατρικών συνθηκών με τη χρήση τεχνικών, όπως η ανοσοχημεία, ο ανοσοφθορισμός, η μοριακή ανάλυση ιστών κ.ά.</li> <li>• Εξέταση μικροσκοπικών δειγμάτων για τον εντοπισμό ασθενειών ή άλλων ανωμαλιών.</li> <li>• Καθορισμός όγκων, του ακριβούς ιστολογικού τύπου και του ιστολογικού βαθμού κακοήθειας.</li> <li>• Προσδιορισμός της αιτιολογίας, της παθογένειας, της μορφολογικής αλλαγής, και της κλινικής σημασίας των ασθενειών.</li> <li>• Σύσταση παθολογοανατομικής (ιστολογικής) έκθεσης και συμμετοχή στην ιατρική ομάδα που διαχειρίζεται τον ασθενή.</li> <li>• Κλινική διαγνωστική Ιατρική - Companion diagnostics.</li> <li>• Μεταφραστική έρευνα.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες - Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις ιατρικής επιστήμης.</li> <li>• Γνώσεις βιολογίας, ήτοι των οργανισμών, των ιστών, των κύτταρων τους, των λειτουργιών, των αλληλεξαρτήσεων, και τις αλληλεπιδράσεων μεταξύ τους, καθώς και με το περιβάλλον τους.</li> <li>• Γνώσεις χημείας, ήτοι της δομής και των ιδιοτήτων των ουσιών και των χημικών διεργασιών και των μετασχηματισμών που υφίστανται.</li> <li>• Γνώση και δεξιότητα στη χρήση Η/Υ και εξοικείωση στη χρήση MIS.</li> </ul>



## Φαρμακοποιός – Φαρμακολόγος

Ο **Φαρμακοποιός – Φαρμακολόγος** επηρεάζεται σημαντικά στο στάδιο των «Υπηρεσιών» από όλους σχεδόν τους προσδιοριστικούς παράγοντες (εξαιρέση αποτελεί ο παράγοντας «Εξελίξεις στη διεθνή οικονομία», με μέτρια επιρροή στο επάγγελμα), ενώ σε μέτριο ή χαμηλό βαθμό επηρεάζεται από την πλειονότητα των παραγόντων στο στάδιο της «Έρευνας».



Σχήμα 5: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Φαρμακοποιού – Φαρμακολόγου

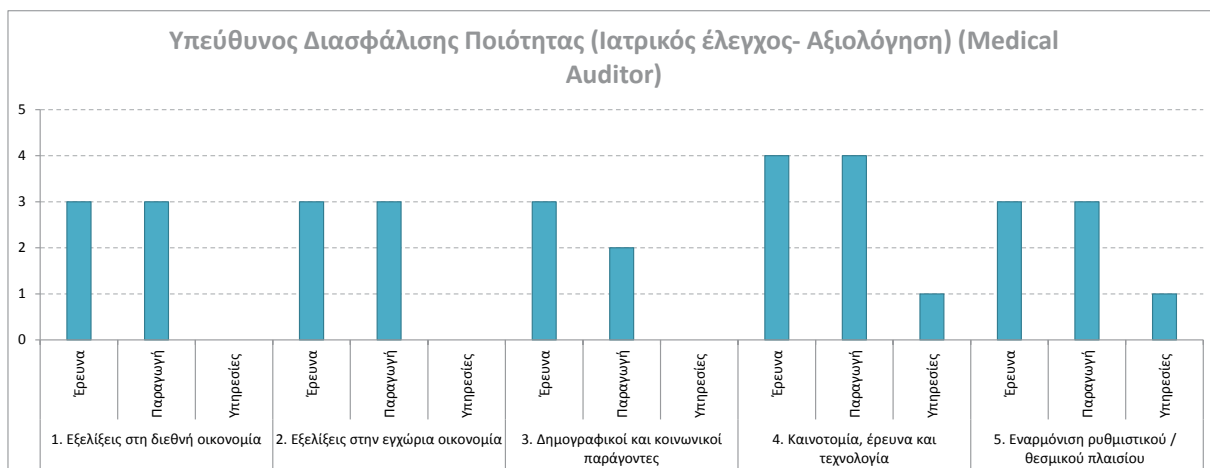
Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Φαρμακοποιού – Φαρμακολόγου έχουν ως εξής

### Πίνακας 8 Φαρμακοποιός - Φαρμακολόγος: Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκτίμηση των φαρμακοθεραπειών, ορθή χορήγηση των φαρμάκων και σωστή χρήση των αντίστοιχων φαρμακευτικών συσκευών.</li> <li>• Αξιολόγηση συνταγών για τη διασφάλιση της ακρίβειας και τον έλεγχο της καταλληλότητας των προτεινόμενων φαρμάκων.</li> <li>• Παροχή πληροφοριών και συμβουλών σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις των φαρμάκων, τις παρενέργειες και τη δοσολογία τους.</li> <li>• Αποθήκευση φαρμάκων.</li> <li>• Εκτίμηση της ταυτότητας, της ισχύος ή της καθαρότητας των φαρμάκων.</li> <li>• Τήρηση πάσης φύσεως φαρμακευτικών αρχείων.</li> <li>• Σχεδιασμός ή επίβλεψη διαδικασίας για την παρασκευή σκευασμάτων, σύμφωνα με την οδηγία του ιατρού ή οδοντίατρου.</li> <li>• Παροχή συμβουλών σχετικά με την επιλογή φάρμακων, ιατρικού εξοπλισμού ή προμηθειών υγείας ή άλλων υγειονομικών ειδών.</li> <li>• Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για την υποστήριξη των ασθενών στη διαχείριση καταστάσεων, όπως ο διαβήτης, το άσθμα, η διακοπή του καπνίσματος, η υπέρταση κ.ά.</li> <li>• Συνεργασία με άλλους επαγγελματίες υγείας για το σχεδιασμό, την παρακολούθηση ή την αξιολόγηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των φαρμάκων.</li> <li>• Συμμετοχή στην έρευνα, στην οργάνωση και στην διεξαγωγή (φαρμακολογικών) κλινικών μελετών.</li> <li>• Οργάνωση μεθόδων τμημάτων φαρμακοεπαγρύπνησης.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες - Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις φαρμακολογίας.</li> <li>• Ειδικές γνώσεις σχετικά με τα φάρμακα και τα συμπληρώματα διατροφής και δεξιότητες ως προς την ασφαλή διακίνησή τους.</li> <li>• Ενημέρωση γύρω από τα νέα φάρμακα και συνεργασία με ιατρούς και άλλους επαγγελματίες υγείας.</li> <li>• Ικανότητα στη σωστή ενημέρωση του ασθενή για αντενδείξεις και ανεπιθύμητες ενέργειες φαρμάκων.</li> <li>• Γνώσεις και δεξιότητες στη διαχείριση ασθενών και την προσωπική εξυπηρέτηση. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των αναγκών των ασθενών, την τήρηση των προτύπων ποιότητας για τις υπηρεσίες, το σεβασμό στην ιδιωτικότητα και στις ιδιαιτερότητές τους κ.λπ.</li> <li>• Ικανότητα στην επικοινωνία και στο μάρκετινγκ.</li> <li>• Δεξιότητα στη χρήση Η/Υ και ειδικών εφαρμογών που χρησιμοποιούνται στον τομέα του φαρμάκου.</li> </ul>

## Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor)

Ο Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor) επηρεάζεται σε μέτριο βαθμό από το σύνολο σχεδόν των προσδιοριστικών παραγόντων, στα στάδια «Έρευνα» και «Παραγωγή» της αλυσίδας αξίας του Τομέα, με εξαίρεση τον παράγοντα «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία» που επηρεάζει το επάγγελμα, στα συγκεκριμένα στάδια, σε υψηλό βαθμό. Σε χαμηλό βαθμό επηρεάζεται το επάγγελμα από την «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία» και την «Εναρμόνιση του ρυθμιστικού/ θεσμικού πλαισίου», στο στάδιο των Υπηρεσιών.



Σχήμα 6: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Υπεύθυνου Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor)

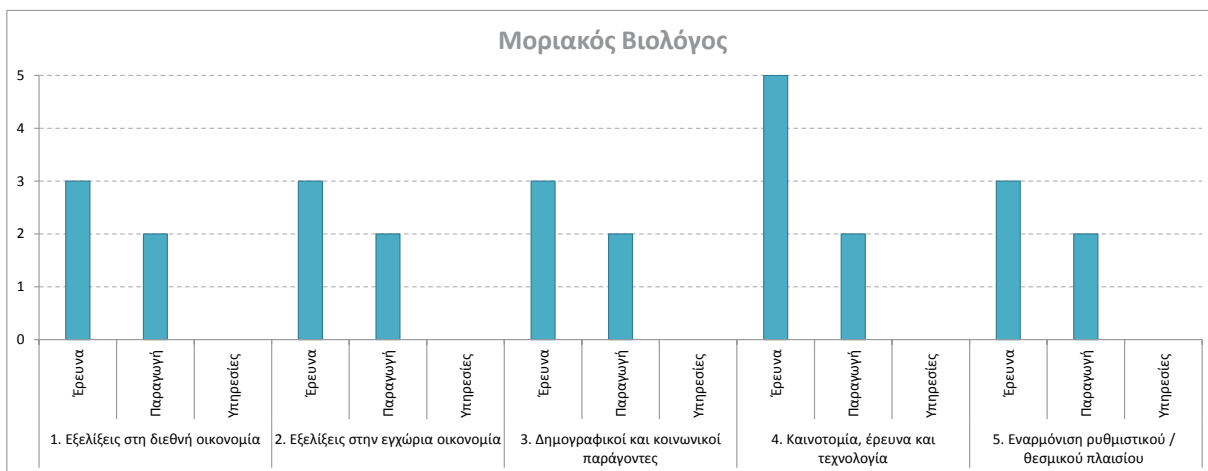
Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Υπεύθυνου Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor) έχουν ως εξής:

**Πίνακας 9 Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας (Ιατρικός έλεγχος- Αξιολόγηση) (Medical Auditor): Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες**

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ανάπτυξη Διαδικασιών Ποιότητας.</li> <li>• Συμμετοχή στο σχεδιασμό των διεργασιών παρακολούθησης, μέτρησης, ανάλυσης και βελτίωσης του συστήματος ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών.</li> <li>• Στατιστική επεξεργασία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων.</li> <li>• Οργάνωση και συντήρηση αρχείου / βάσης δεδομένων με τα αποτελέσματα εργαστηριακών αναλύσεων.</li> <li>• Διενέργεια επιθεωρήσεων και επί τόπου ελέγχων.</li> <li>• Παρακολούθηση προληπτικών και διορθωτικών ενεργειών.</li> <li>• Συμμετοχή στις διαδικασίες οργάνωσης και προμήθειας – συντήρησης εξοπλισμού.</li> <li>• Παρακολούθηση προμηθειών, συμμετοχή στο σχεδιασμό των δοκιμών και ελέγχων στα προμηθευόμενα είδη.</li> <li>• Παρακολούθηση των επιστημονικών εξελίξεων και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στον έλεγχο.</li> <li>• Παρακολούθηση της σχετικής με τον Τομέα νομοθεσίας.</li> <li>• Ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού ή άλλων ενδιαφερομένων μερών σχετικά με τα συστήματα διαχείρισης ποιότητας.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες - Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις χημείας, επιστήμης και τεχνολογίας υλικών και, κατά περίπτωση, γνώσεις нанοτεχνολογίας.</li> <li>• Γνώση και δεξιότητα στη χρήση στατιστικών τεχνικών και στη χρήση μεθόδων και τεχνικών δειγματοληψίας.</li> <li>• Ικανότητα στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή διαδικασιών διασφάλισης και ελέγχου ποιότητας.</li> <li>• Ικανότητα επιθεώρησης και πιστοποίησης συστημάτων.</li> <li>• Ικανότητα εκπαίδευσης προσωπικού.</li> <li>• Γνώση και δεξιότητα στην εφαρμογή των εργαλείων ελέγχου και βελτίωσης της ποιότητας (διαγράμματα ροής, ελέγχου, αιτίου-αποτελέσματος, διασποράς, κ.λπ.).</li> <li>• Κατανόηση των απαιτήσεων της ορθής εργαστηριακής ή άλλης σχετικής με την υγεία πρακτικής, της επαναληψιμότητας και εν γένει της καλής λειτουργίας των μονάδων.</li> <li>• Γνώση διεθνών προτύπων συστημάτων διαχείρισης ποιότητας (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 / ΕΛΟΤ 1801, ISO 10002 κ.ά.).</li> <li>• Γνώση τεχνικών προδιαγραφών και διαδικασίας σήμανσης προϊόντων.</li> <li>• Δεξιότητα στην εφαρμογή αρχών συγκριτικών αξιολογήσεων δεικτών απόδοσης.</li> <li>• Γνώση βασικών εννοιών διαπίστευσης, διακρίβωσης, μετρολογίας.</li> <li>• Ικανότητα στην εφαρμογή προτύπων αξιολόγησης προμηθευτών.</li> <li>• Γνώσεις σε θέματα ασφάλειας, υγείας, διαχείρισης κινδύνων και περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην παραγωγική διαδικασία.</li> <li>• Γνώσεις σε θέματα συντήρησης εξοπλισμού.</li> <li>• Δεξιότητα στη χρήση εξειδικευμένων εφαρμογών Η/Υ.</li> </ul>

## Μοριακός Βιολόγος

Ο **Μοριακός Βιολόγος** επηρεάζεται σε ιδιαίτερα υψηλό βαθμό, στο στάδιο της «Έρευνας» της αλυσίδας αξίας του Τομέα από τον προσδιοριστικό παράγοντα «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία». Στο συγκεκριμένο στάδιο της αλυσίδας αξίας επηρεάζεται σε μέτριο βαθμό από τους υπόλοιπους παράγοντες, και σε χαμηλό βαθμό, στο στάδιο «Παραγωγή» από το σύνολο των προσδιοριστικών παραγόντων.



Σχήμα 7: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Μοριακού Βιολόγου

Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Μοριακού Βιολόγου έχουν ως εξής:

### Πίνακας 10 Μοριακός Βιολόγος: Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Μελέτη της βιολογίας σε επίπεδο μορίου.</li> <li>• Έρευνα και μελέτη των κυτταρικών μορίων, καθώς και της λειτουργίας των κυττάρων και της οργάνωσής τους.</li> <li>• Σχεδιασμός μοριακών ή κυτταρικών εργαστηριακών πειραμάτων, επίβλεψη της εκτέλεσής τους, καθώς και της ερμηνείας των αποτελεσμάτων.</li> <li>• Συλλογή και ανάλυση μοριακών πειραματικών δεδομένων και προσαρμογή τους σε πειραματικά σχέδια.</li> <li>• Συντονισμός και οργάνωση δραστηριοτήτων βιολογικού εργαστηρίου.</li> <li>• Εκτέλεση εργαστηριακών διαδικασιών και υιοθέτηση συγκεκριμένων πρωτοκόλλων.</li> <li>• Καθοδήγηση και εποπτεία προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και ερευνητών στους τομείς της μοριακής βιολογίας.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες – Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις βιολογίας, ήτοι των οργανισμών, των ιστών, των κύτταρων τους, των λειτουργιών, των αλληλεξαρτήσεων, και τις αλληλεπιδράσεων μεταξύ τους, καθώς και με το περιβάλλον τους.</li> <li>• Γνώσεις χημείας και βιοχημείας, πχ της δομής και των ιδιοτήτων των ουσιών και των χημικών διεργασιών και των μετασχηματισμών που υφίστανται κ.λπ.</li> <li>• Γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση Η/Υ και στη χρήση συγκεκριμένων εξειδικευμένων εργαστηριακών εφαρμογών (πχ MIS).</li> <li>• Κατανόηση των απαιτήσεων της ορθής εργαστηριακής πρακτικής, της επαναληψιμότητας και εν γένει της καλής λειτουργίας των εργαστηριακών μονάδων.</li> <li>• Ικανότητα παρακολούθησης τεχνολογικών εξελίξεων (επιστημονικών δημοσιεύσεων, πατεντών κ.ά.).</li> <li>• Ικανότητα στη διαχείριση της καινοτομίας (τεχνικοοικονομική αξιολόγηση νέων τεχνολογιών-ιδεών, σχεδιασμός και οργάνωση των σταδίων υιοθέτησης νέων τεχνολογιών κ.λπ.).</li> <li>• Ικανότητα στη σωστή ερμηνεία των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών αναλύσεων.</li> <li>• Ικανότητα στην εξήγηση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ RNA και DNA.</li> <li>• Ικανότητα ως προς τη βέλτιστη αξιοποίηση διατιθέμενων πόρων.</li> <li>• Ικανότητα συντονισμού και παρακολούθησης ερευνητικών προγραμμάτων και έργων.</li> <li>• Γνώση διαδικασιών διαχείρισης ποιότητας.</li> <li>• Ικανότητα διοίκησης και εκπαίδευσης προσωπικού.</li> </ul>

## Κλινικός Φαρμακοποιός

Ο **Κλινικός Φαρμακοποιός** δέχεται υψηλή ή μέτρια επιρροή από όλους τους προσδιοριστικούς παράγοντες στο στάδιο των «Υπηρεσιών», συγκριτικά με τα υπόλοιπα στάδια της αλυσίδας αξίας του Τομέα, ενώ χαμηλή έως μηδενική (σε ορισμένες περιπτώσεις) είναι η επιρροή των προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα, στα στάδια «Έρευνα» και «Παραγωγή».



Σχήμα 8: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Κλινικού Φαρμακοποιού

Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Κλινικού Φαρμακοποιού έχουν ως εξής:

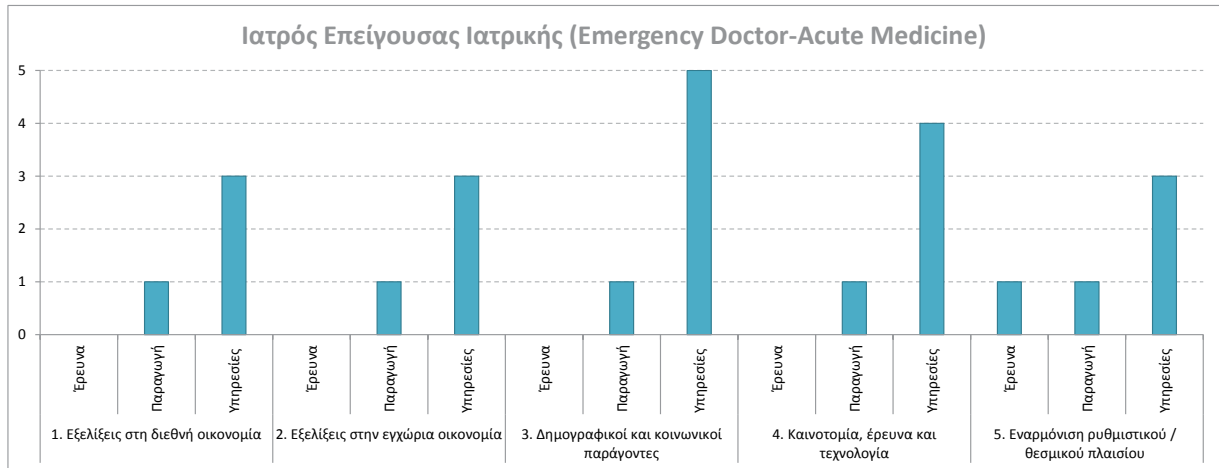
### Πίνακας 11 Κλινικός Φαρμακοποιός: Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Παροχή συμβουλών για τα συνταγογραφούμενα φάρμακα και τα συμπληρώματα διατροφής.</li> <li>• Ανίχνευση, καταγραφή, παρακολούθηση – εξακρίβωση και αποτροπή των αιτιών που σχετίζονται με ανεπιθύμητες ενέργειες φαρμάκων.</li> <li>• Ενημέρωση του ασθενούς για τυχόν αντενδείξεις και ανεπιθύμητες ενέργειες των φαρμάκων.</li> <li>• Συνεργασία με ιατρούς ως προς την επιλογή της θεραπείας ή του φάρμακου που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες του ασθενούς και συμβολή στους γενικούς στόχους της θεραπείας.</li> <li>• Επικοινωνία με ιατρούς και άλλους επιστήμονες υγείας.</li> <li>• Έλεγχος της καταλληλότητας και της αποτελεσματικότητας των φαρμάκων.</li> <li>• Συμμετοχή σε ομάδες επαγγελματιών υγείας για την εκπαίδευση των ασθενών στη λήψη της θεραπείας, αλλά και στην υιοθέτηση συμπεριφορών πρόληψης.</li> <li>• Συμμετοχή στην ανάπτυξη και εφαρμογή κατευθυντηρίων οδηγιών και θεραπευτικών πρωτοκόλλων.</li> <li>• Προσδιορισμός αλλαγών στον τρόπο διάθεσης και χορήγησης φαρμάκων σύμφωνα με αναθεωρήσεις, στη βάση επιστημονικών δημοσιεύσεων και εκθέσεων διεθνών οργανισμών (WHO, FDA, EMEA).</li> <li>• Ανίχνευση, καταγραφή, παρακολούθηση – εξακρίβωση και αποτροπή των αιτιών που σχετίζονται με ανεπιθύμητες ενέργειες φαρμάκων.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες – Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις φαρμακολογίας.</li> <li>• Γνώσεις χημείας, ήτοι της δομής και των ιδιοτήτων των ουσιών και των χημικών διεργασιών και των μετασχηματισμών που υφίστανται.</li> <li>• Γνώσεις βιολογίας, ήτοι των οργανισμών, των ιστών, των κύτταρων τους, των λειτουργιών, των αλληλεξαρτήσεων, και τις αλληλεπιδράσεων μεταξύ τους, καθώς και με το περιβάλλον τους.</li> <li>• Ειδικές γνώσεις σχετικά με τα φάρμακα και τα συμπληρώματα διατροφής και δεξιότητες ως προς την ασφαλή διακίνησή τους.</li> <li>• Ικανότητα στη σωστή ενημέρωση του ασθενή για αντενδείξεις και ανεπιθύμητες ενέργειες φαρμάκων.</li> <li>• Γνώσεις και δεξιότητες στη διαχείριση ασθενών και την προσωπική εξυπηρέτηση. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των αναγκών των ασθενών, την τήρηση των προτύπων ποιότητας για τις υπηρεσίες, το σεβασμό στην ιδιωτικότητα και στις ιδιαιτερότητές τους κ.λπ.</li> <li>• Δεξιότητα στη χρήση Η/Υ και ειδικών εφαρμογών που χρησιμοποιούνται στον τομέα του φαρμάκου.</li> <li>• Ικανότητα παρακολούθησης εξελίξεων γύρω από τα νέα φάρμακα.</li> <li>• Ικανότητα συνεργασίας με ιατρούς και άλλους επαγγελματίες υγείας.</li> </ul>



## Ιατρός Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor-Acute Medicine)

Το επάγγελμα του **Ιατρού Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor-Acute Medicine)** επηρεάζεται ιδιαίτερα σημαντικά, όπως είναι αναμενόμενο, από τους «Δημογραφικούς και κοινωνικούς παράγοντες» και σημαντικά από τον προσδιοριστικό παράγοντα «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία» στο στάδιο των «Υψηλεσιών». Στο ίδιο στάδιο της αλυσίδας αξίας, το επάγγελμα επηρεάζεται σε μέτριο βαθμό σχεδόν από όλους τους υπόλοιπους προσδιοριστικούς παράγοντες.



Σχήμα 9: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Ιατρού Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor-Acute Medicine)

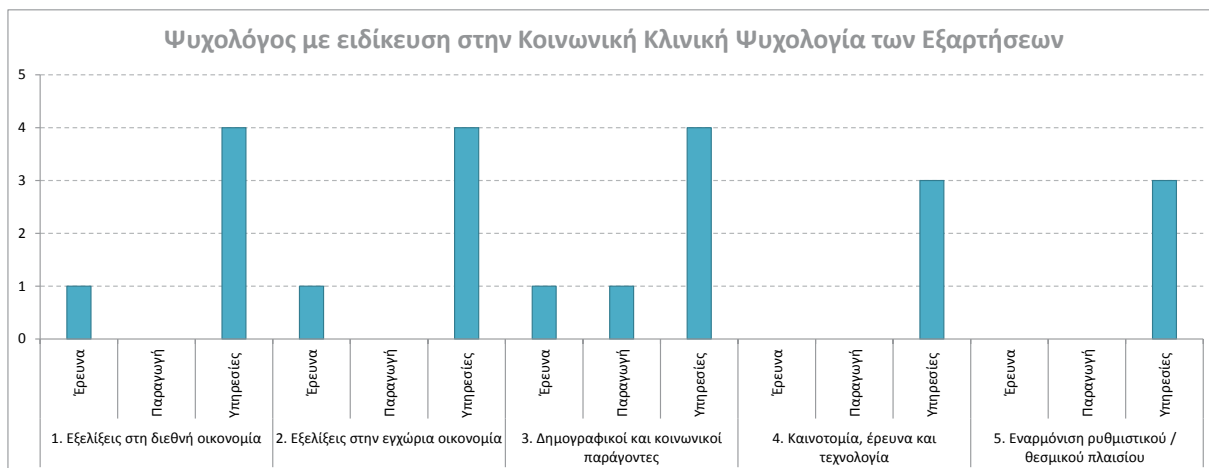
Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Ιατρού Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor–Acute Medicine) έχουν ως εξής:

**Πίνακας 12 Ιατρός Επείγουσας Ιατρικής (Emergency Doctor–Acute Medicine): Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες**

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Στελέχωση των Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών των Νοσοκομείων, Κέντρων Υγείας και άλλων υγειονομικών σχηματισμών ως Ιατρικό προσωπικό.</li> <li>• Στελέχωση των Μονάδων διακομιδής ασθενών (π.χ. προσωπικό ασθενοφόρου ή Κινητής Μονάδας).</li> <li>• Οργάνωση &amp; Διοίκηση αυτόνομων Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών.</li> <li>• Τεκμηρίωση &amp; Έρευνα στον επιστημονικό χώρο της Επείγουσας Φροντίδας Υγείας.</li> <li>• Οργάνωση &amp; Διοίκηση Δικτύου Επείγουσας Προνοσοκομειακής Φροντίδας και αξιολόγηση / σχεδιασμός επένδυσης πόρων μεταφορικών μέσων και εξοπλισμού (πλωτά, αεροπλάνα, τροχοφόρα οχήματα, ειδικές συσκευές εξωνοσοκομειακής υποστήριξης της ζωής κ.ά.).</li> <li>• Προαγωγής της γνώσης στα αντικείμενα της Ιατρικής Βουνού, Αερο-διαστημικής Ιατρικής, Ιατρική καταδύσεων, Ιατρικής των καταστροφών, Ιατρικής βιοτρομοκρατίας κ.ά.</li> <li>• Εκπαίδευση ιατρών σε θεωρητικές γνώσεις και δεξιότητες Επείγουσας ιατρικής.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες – Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις Ιατρικής επιστήμης.</li> <li>• Γνώσεις Διαχείρισης επειγόντος περιστατικού. προνοσοκομειακά (π.χ. σταθεροποίηση του οξέος πάσχοντος, με όλα τα δυνατά μέσα, εφ’ όσον επιβάλλεται, στον τόπο του συμβάντος, οποιαδήποτε κι αν είναι η αιτία που τον απορύθμισε και η μεταφορά του με ασφάλεια στον κατάλληλο και πλησιέστερο νοσηλευτικό σχηματισμό παρέχοντας καθ’ οδόν την αναγκαία βοήθεια).</li> <li>• Γνώσεις Διαχείρισης επειγόντος περιστατικού (π.χ. αλγόριθμοι προσέγγισης οξέος πάσχοντα (ABCDE), κατάλληλη διαγνωστική προσέγγιση και παραπομπή στην κατάλληλη ειδικότητα για εξειδικευμένη φροντίδα, εντός των «χρυσών» πρώτων ωρών και με θέση προτεραιοτήτων - διαχωρισμός απειλητικών για τη ζωή καταστάσεων με ιεράρχηση)</li> <li>• Γνώσεις διαλογής σε πεδίο καταστροφών.</li> <li>• Ειδικές γνώσεις αερομεταφοράς οξέος πάσχοντα, ιατρικής υψηλών πιέσεων και ασφάλειας πτήσεων.</li> <li>• Ειδικές γνώσεις ψυχολογικής διαχείρισης του οξέος πάσχοντα, του περιβάλλοντός του και των μαρτύρων καταστροφών.</li> <li>• Ειδικές γνώσεις νομικών θεμάτων, καθώς και ηθικής και δεοντολογίας Επείγουσας ιατρικής.</li> <li>• Δεξιότητες ειδικών ιατρικών χειρισμών (π.χ. επείγουσα διασωλήνωση, κρικοθυροειδεκτομή, προσωρινοί μηχανικοί αναπνευστήρες, προσωρινοί βηματοδότες, παροχέτευση θώρακος, χρήση θερμοκοιτίδας, παρακέντηση περικαρδίου κ.λπ.).</li> <li>• Ειδικές ικανότητες διαχείρισης άγχους, έντασης και πένθους, διατήρησης εσωτερικής συγκρότησης και ψυχραιμίας και ικανότητες ηγετικής συμπεριφοράς και ταχύτητας λήψης αποφάσεων.</li> </ul>

## Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων

Ο Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων επηρεάζεται, στο στάδιο των «Υπηρεσιών» της αλυσίδας αξίας του Τομέα, σε υψηλό βαθμό από τους προσδιοριστικούς παράγοντες που αφορούν στις «Εξελίξεις στη διεθνή οικονομία» και στις «Εξελίξεις στην εγχώρια οικονομία», καθώς και από τους «Δημογραφικούς και κοινωνικούς παράγοντες» και σε μέτριο βαθμό από τους παράγοντες «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία» και την «Εναρμόνιση του ρυθμιστικού/ θεσμικού πλαισίου».



Σχήμα 10: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Ψυχολόγου με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων

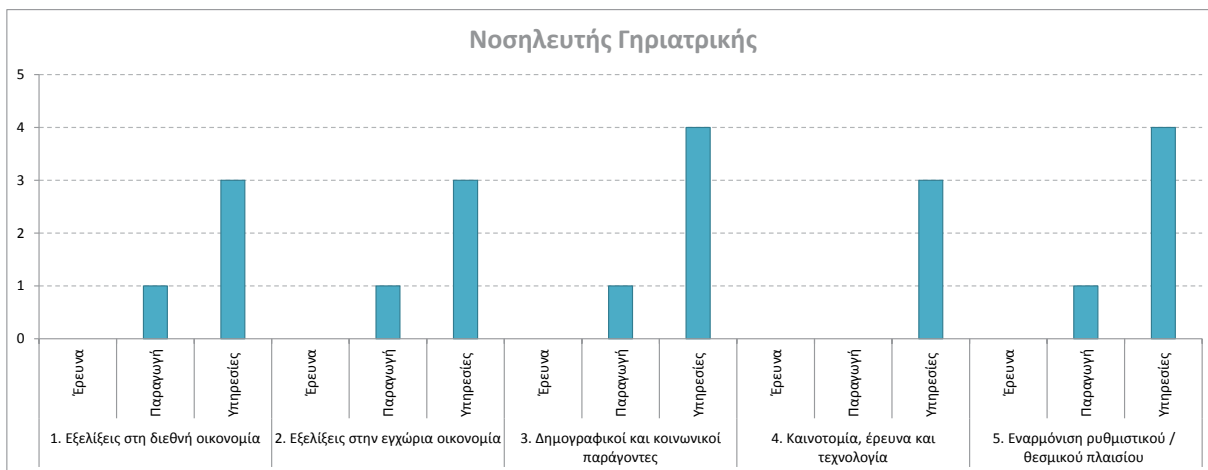
Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Ψυχολόγου με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων έχουν ως εξής:

**Πίνακας 13 Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων: Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες**

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ουσιοεξαρτώμενους σε Κέντρα Πρόληψης και σε άλλες αντίστοιχες δομές (πχ Μονάδες Απεξάρτησης, Συμβουλευτικού Σταθμούς, ΜΚΟ κ.λπ.). Συμβουλευτική και στήριξη των εξαρτημένων ατόμων και των οικογενειών τους.</li> <li>• Συμμετοχή σε προγράμματα υποκατάστασης και αποφυγής υποτροπής.</li> <li>• Συμμετοχή σε δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης για τα προβλήματα από τις εξαρτήσεις.</li> <li>• Συμμετοχή σε διαδικασίες αξιολόγησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών ώστε αυτές να προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα που προκύπτουν, να επανεκτιμώνται οι στόχοι και να επαναπροσδιορίζονται οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών.</li> <li>• Ενημέρωση και εκπαίδευση σε επαγγελματίες και Φορείς Ψυχικής Υγείας αλλά και σε άλλους εμπλεκόμενους (πχ εκπαιδευτικούς) σχετικά με τις εξαρτήσεις.</li> <li>• Συμβολή σε δράσεις κοινωνικής επανένταξης όπως: επαγγελματική κατάρτιση, δημιουργική εργασία, καλλιέργεια ενδιαφερόντων, ενθάρρυνση πρωτοβουλιών, δημιουργία συστήματος κοινωνικών σπριγμάτων κ.ά.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες - Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις ψυχολογίας. Ειδική εκπαίδευση στην ψυχολογία των εξαρτήσεων.</li> <li>• Γνώσεις κοινωνιολογίας και ανάλυσης φαινομένων και συμπεριφορών.</li> <li>• Γνώσεις και δεξιότητες στη διαχείριση ασθενών. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των αναγκών των ασθενών, την τήρηση των προτύπων ποιότητας για τις υπηρεσίες, το σεβασμό στην ιδιωτικότητα και στις ιδιαιτερότητές τους κ.λπ.</li> <li>• Ειδικές γνώσεις νομικών θεμάτων καθώς και θεμάτων ηθικής και δεοντολογίας που σχετίζονται με τις εξαρτήσεις.</li> <li>• Δεξιότητες ειδικών χειρισμών (π.χ. διαχείριση επιθετικότητας) σε ασθενείς και στο περιβάλλον τους.</li> <li>• Ειδικές ικανότητες διαχείρισης άγχους και έντασης, διατήρησης εσωτερικής συγκρότησης και ψυχραιμίας και ικανότητες στην άμεση λήψη αποφάσεων.</li> <li>• Γνώσεις Η/Υ και ικανότητα στη διαχείριση εμπιστευτικών ιατρικών δεδομένων.</li> </ul>

## Νοσηλευτής Γηριατρικής

Ο **Νοσηλευτής Γηριατρικής** επηρεάζεται σε υψηλό βαθμό από τους «Δημογραφικούς και κοινωνικούς παράγοντες» και τον προσδιοριστικό παράγοντα, που αφορά στην «Εναρμόνιση του ρυθμιστικού/ θεσμικού πλαισίου», ενώ σε μέτριο βαθμό επηρεάζεται από τους υπόλοιπους παράγοντες, στο στάδιο των «Υπηρεσιών».



Σχήμα 11: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Νοσηλευτή Γηριατρικής

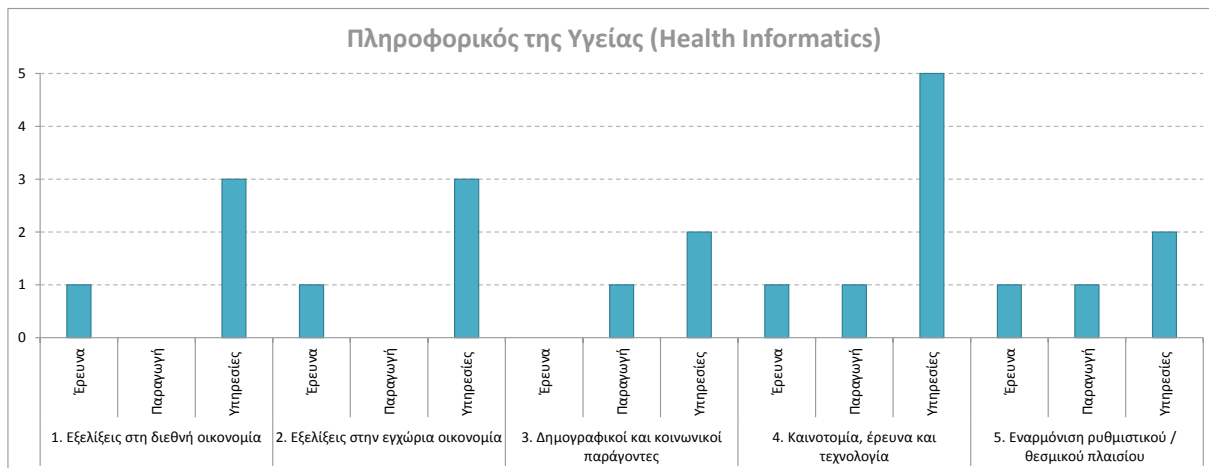
Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Νοσηλευτή Γηριατρικής έχουν ως εξής::

#### Πίνακας 14 Νοσηλευτής Γηριατρικής: Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Παροχή συμβουλών για τη φροντίδα της Τρίτης ηλικίας.</li> <li>• Παροχή Νοσηλείας, κατά βάση, κατ' οίκον σε γηριατρικούς ασθενείς με χρόνια προβλήματα κινητικότητας και άλλα.</li> <li>• Σχεδιασμός, ανάπτυξη και εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων Αγωγής Υγείας, στοχεύοντας κυρίως στη Τριτογενή Πρόληψη, σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες και την τοπική κοινωνία.</li> <li>• Ενημέρωση του πληθυσμού της Τρίτης ηλικίας για τις συνέπειες της γήρανσης και τις φθορές που δημιουργούνται στον ανθρώπινο οργανισμό.</li> <li>• Συμμετοχή σε διεπιστημονικές ομάδες υγείας για την αποκατάσταση των ατόμων της Τρίτης ηλικίας μετά από σοβαρό πρόβλημα υγείας.</li> <li>• Συνεργασία με άλλους επαγγελματίες υγείας για το σχεδιασμό εξατομικευμένης φροντίδας στους γηριατρικούς ασθενείς της κοινότητας.</li> <li>• Παρακολούθηση της συμμόρφωσης στη θεραπεία.</li> <li>• Εκπαίδευση των ασθενών και των φροντιστών τους.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες - Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις Κοινωνικής Νοσηλευτικής, Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Δημόσιας Υγείας.</li> <li>• Γνώσεις σχεδιασμού προγραμμάτων Προαγωγής και Αγωγής Υγείας για γενικό πληθυσμό και ομάδες χρονίων ασθενών, οι οποίες αποτελούν το κύριο μέρος του πληθυσμού της Τρίτης ηλικίας.</li> <li>• Ειδικές γνώσεις για την ολιστική αποτίμηση της κατάστασης υγείας των ηλικιωμένων και την αξιολόγηση της συνδυασμένης επίδρασης των γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων που μπορούν να συμβάλλουν στην πρόληψη της νοσηρότητας και την προαγωγή της υγείας στην τρίτη ηλικία.</li> <li>• Δεξιότητες στην παροχή φροντίδας στο σπίτι.</li> <li>• Δεξιότητες σε ειδικές νοσηλευτικές παρεμβάσεις στη νοσηλεία, ιδίως, κατ' οίκον.</li> <li>• Δεξιότητες επικοινωνίας με όλους τους εμπλεκόμενους.</li> <li>• Ικανότητα συντονισμού, σχεδιασμού και εφαρμογής θεραπευτικών πρωτοκόλλων.</li> <li>• Ικανότητα παρακολούθησης εξελίξεων της ιατρικής και νοσηλευτικής επιστήμης σχετικά με την υγεία των ατόμων της Τρίτης ηλικίας.</li> </ul>

## Πληροφορικός της Υγείας (Health Informatics)

Ο Πληροφορικός της Υγείας (Health Informatics) δέχεται τη μεγαλύτερη επιρροή από τον προσδιοριστικό παράγοντα που αφορά στην «Καινοτομία, έρευνα και τεχνολογία» στο στάδιο των «Υπηρεσιών», ενώ σε μέτριο βαθμό επηρεάζεται, στο ίδιο στάδιο της αλυσίδας αξίας από τους παράγοντες «Εξελίξεις στη διεθνή οικονομία» και τις «Εξελίξεις στην εγχώρια οικονομία».



Σχήμα 12: Επιρροή προσδιοριστικών παραγόντων στο επάγγελμα του Πληροφορικού της Υγείας (Health Informatics)

Το αντικείμενο εργασιών και οι απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του Πληροφορικού της Υγείας (Health Informatics) έχουν ως εξής:

**Πίνακας 15 Πληροφορικός της Υγείας (Health Informatics): Αντικείμενο εργασιών και απαιτούμενες Γνώσεις-Δεξιότητες-Ικανότητες**

Αντικείμενο Εργασιών
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ανάπτυξη και διαχείριση διαδικασιών, πληροφοριακών συστημάτων και ηλεκτρονικών υπηρεσιών υγείας, που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας.</li> <li>• Συστηματική διαχείριση πολύπλοκων, ευαίσθητων και προσωπικών ιατρικών δεδομένων, με στόχο την υποστήριξη των διαδικασιών και της λήψης αποφάσεων στην υγεία.</li> <li>• Ανάπτυξη και διαχείριση ιατρικών βάσεων δεδομένων.</li> <li>• Ανάπτυξη και διαχείριση δικτύων.</li> <li>• Ανάπτυξη και διαχείριση ηλεκτρονικού ιατρικού φακέλου.</li> <li>• Διασφάλιση της προστασίας και ασφάλειας των εμπιστευτικών, ευαίσθητων και προσωπικών ιατρικών δεδομένων.</li> <li>• Διαχείριση προτύπων και ιατρικών κωδικοποιήσεων.</li> <li>• Διαχείριση καινοτόμων τεχνολογιών.</li> </ul>
Γνώσεις – Δεξιότητες – Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώσεις σχεδιασμού, ανάλυσης και ανάπτυξης πληροφορικών συστημάτων και ηλεκτρονικών υπηρεσιών υγείας.</li> <li>• Γνώσεις σχεδιασμού, ανάλυσης και διαχείρισης βάσεων δεδομένων.</li> <li>• Γνώσεις σχεδιασμού και ανάλυσης ηλεκτρονικού ιατρικού φακέλου.</li> <li>• Γνώσεις συλλογής, αποθήκευσης, μεταφοράς και ανάκλησης εμπιστευτικών, ευαίσθητων και προσωπικών ιατρικών δεδομένων.</li> <li>• Γνώσεις προγραμματισμού.</li> <li>• Γνώσεις διαχείρισης επιχειρησιακών διαδικασιών.</li> <li>• Γνώσεις ασφάλειας και προστασίας πληροφοριακών συστημάτων και ηλεκτρονικών υπηρεσιών υγείας.</li> <li>• Γνώσεις ιατρικών κωδικοποιήσεων και προτύπων.</li> <li>• Ικανότητα διαχείρισης εμπιστευτικών, ευαίσθητων και προσωπικών δεδομένα.</li> <li>• Ικανότητα παρακολούθησης τεχνολογικών εξελίξεων.</li> <li>• Ικανότητα διαχείρισης της καινοτομίας (αξιολόγηση νέων τεχνολογιών-ιδεών, οργάνωση υιοθέτησης νέων τεχνολογιών κ.λπ.).</li> </ul>



Ακολουθεί Διαβούλευση

Διάλογος και ανταλλαγή απόψεων  
με τους κύριους εμπλεκόμενους σε θέματα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού  
Πολιτεία - Εκπαιδευτικά ιδρύματα – Επιχειρήσεις  
Κοινωνικούς φορείς

με στόχο

την εξαγωγή συμπερασμάτων και διαμόρφωση προτάσεων προς αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του  
Μηχανισμού



*Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα*

**ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών**

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα  
Τ: 210 3237 325, 211 5006 000  
F: 210 3222 929  
E: [info@sev.org.gr](mailto:info@sev.org.gr)  
[www.sev.org.gr](http://www.sev.org.gr)



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



**Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης**